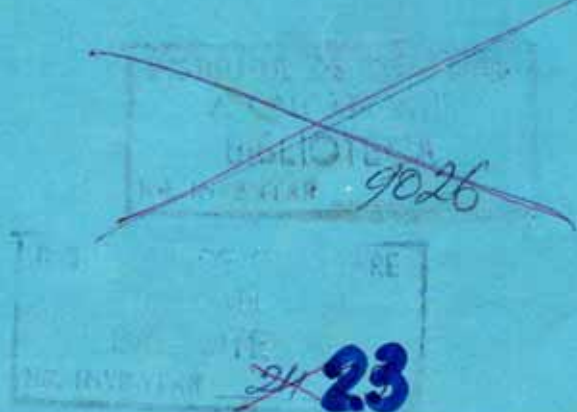

Studii

SCHIȚĂ

**PRIVIND
STRATEGIA
ÎNFĂPTUIRII
ECONOMIEI
DE PIATĂ
ÎN ROMÂNIA**

mai 1990

330:122
P86 5

P1016

$\frac{330.122}{7866} = \text{ec. piata}$

SCHIȚĂ

privind

STRATEGIA ÎNFĂPTUIRII ECONOMIEI DE PIAȚĂ ÎN ROMÂNIA

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIEȚII
CENTRUL DE INFORMARE ȘI DOCUMENTARE
PENTRU POLITICI SOCIALE ȘI CALITATEA VIEȚII
Calea 13 Septembrie nr. 13, sector V București

Coordonator
academician Tudorel Postolache

338.242 POS

I. INTRODUCERE

Comisia guvernamentală pentru elaborarea programului de tranziție la economia de piață în România — înființată din inițiativa domnului prim-ministru Petre Roman, avînd în componență specialiști din ministere-cheie, bănci, institute de cercetare și învățămînt, unități economice și teritoriale* —, și-a început activitatea în cursul lunii februarie 1990. Prima reuniune plenară din ziua de 1 martie, în urma dezbaterilor, a adoptat „Tezele preliminare cu privire la strategia perioadei de tranziție la economia de piață în România” (inclusiv programarea principalelor studii ce urmau a fi efectuate).

„Tezele preliminare” (publicate în Buletinul nr. 1 al Comisiei din 1 martie 1990) au stat la baza întregii activități ulterioare.

Principalele studii efectuate se referă la patru dimensiuni majore ale strategiei tranziției :

1. Cadrul economico-financiar.
2. Cadrul general al politicii sociale.
3. Probleme specifice diverselor ramuri în procesul tranziției (inclusiv rețehnologizare și modernizare).
4. Cadrul juridic.

Studiile referitoare la problemele specifice diverselor ramuri (a treia dimensiune din enumerarea de mai sus), au fost întocmite la începutul lunii aprilie, iar dezbaterile lor, conform graficului inițial

* Lista participanților care au contribuit în mod semnificativ la elaborarea studiilor și dezbaterile lor însumează peste 1 200 de specialiști (vezi anexa 3).

adoptat, va continua în lunile iunie—iulie 1990.

Studiile aferente celorlalte trei puncte au fost dezbătute în mod amplu și repetat, parcurgîndu-se, de regulă, următoarele trepte :

a) elaborarea tematicilor lărgite, dezbaterile lor în grupe de lucru specializate și redactarea studiilor ;

b) difuzarea studiilor astfel rezultate prin Buletine și dezbaterile lor în plenare deschise ale Comisiei, cu participarea unui cerc larg de specialiști ;

c) analizarea, în grupele de lucru specializate, a propunerilor rezultate din dezbateri și convenirea liniilor privind definirea fiecărui studiu.

Sintezele activității desfășurate sînt cuprinse în Buletinele editate de Comisie (vezi anexa 1).

Concomitent, s-au întreprins lucrări de documentare, inclusiv deplasarea unor colective de specialiști în majoritatea țărilor avansate cu economie de piață; au fost, de asemenea, studiate problemele cu care se confruntă unele țări est-europene în procesul tranziției la economia de piață ; au avut loc consultări și convorbiri cu factori de răspundere în organisme economice guvernamentale din diverse țări, bănci, experți ai unor organizații economice internaționale (vezi anexa 3).

Cercetările efectuate sînt reținute în sinteze ce însumează aproape trei mii de pagini ; schița de față, pe care o supunem atenției publice, constituie o prezentare concisă a principalelor rezultate.

Din cele de mai sus rezultă o precizare importantă : încă din start a fost înlăturată orice notă de exclusivism, de monopol asupra adevărului, fiind încurajată prin toate mijloacele formularea unor puncte de vedere cât mai diverse și chiar opuse, considerînd că este de preferat confruntarea în prealabil a diverselor ipoteze și opinii față de experimentări sociale „pe viu”. Construită ea însăși pe confruntarea unor opțiuni, puncte de vedere și variante deosebite, strategia propusă rămîne deschisă debaterilor și amendărilor în continuare, într-o chestiune în care nimeni nu poate afirma că ar deține o rețetă cu soluții miraculoase la ecuații istorice inedite.

Subliniem că am căutat să tratăm numeroasele probleme ale tranziției cu rigurozitate și probitate științifică, în afara oricăror considerente de ordin conjunctural, urmărind detașarea unei strategii coerente, unitare, analiza implicațiilor directe și indirecte ale fiecărei măsuri avute în vedere, ca și evaluarea realistă a costurilor.

Convingerea noastră este că, desfășurate în ritm intens, cu o largă participare, însuflețite de dorința găsirii de răspunsuri întemeiate la probleme complexe, inedite, tezele și studiile elaborate de comisia instituită de actualul Guvern vor constitui un puternic punct de sprijin pentru activitatea viitoarei guvernări.

*

Pentru a formula o strategie realistă este nevoie să pornim de la cunoașterea situației pe care am moștenit-o de la vechiul regim.

Caracterul centralist-birocratic tot mai accentuat al socialismului monopolist statal, care în România a căpătat forme de-a dreptul monstruoase, a dus la paralizarea inițiativei creatoare în societate, la iraționalitate și ineficiență în utilizarea resurselor, la deturnarea activității economice de la finalitatea ei socială firească — nevoile umane.

În economie s-au format adînci dezechilibre, reflectate în rămînerea în urmă a agriculturii, supradimensionarea ramurilor industriale de prelucrare primară, agravarea problemei energetice, neglijarea sectorului terțiar. Competitivitatea

economiei românești a fost serios afectată de izolarea sa de circuitul economic și tehnico-științific european și mondial.

Politica vechiului regim a avut grave consecințe pentru nivelul de viață al poporului, impunînd privațiuni materiale și spirituale greu de imaginat pentru o țară europeană la sfîrșitul secolului XX.

Sîntem în prezența unei crize economice ce se cere investigată sub raportul genezei, cauzelor nemijlocite, manifestărilor specifice, dimensiunilor etc., nu numai pentru conturarea unei imagini realiste asupra moștenirii în domeniul economic, dar și pentru conștientizarea faptului că resorbția crizei va fi un proces de durată, care va cuprinde probabil o mare parte a perioadei de tranziție, cu manifestări avînd intensități oscilante, dar care pot îmbrăca forme explozive atunci cînd s-ar conjuga în mod necontrolat cu unele din costurile inerente ale tranziției însăși.

Apare, așadar, clar că procesul edificării din temelii a unui nou tip de economie nu va fi un marș triumfal, ci o cale plină de tensiuni, greutăți și stări conflictuale. Rostul adînc al unei strategii chibzuite este tocmai acela de a identifica focarele potențiale de tensiuni și de a le dezamorsa prin măsuri adecvate. De aceea, reușita tranziției nu poate fi concepută în absența unui cît mai larg consens social.

Pe de altă parte, din investigarea naturii crizei, rezultă o concluzie fundamentală : orice soluție care, într-o formă sau alta, ar miza pe o întoarcere la mecanismul planificării supercentralizate, ar fi nu numai reacționară, dar și utopică ; gravele contradicții acumulate nu pot fi soluționate prin simple operațiuni cosmetice ale vechiului edificiu. Trecerea la o economie de piață larg deschisă exigențelor secolului XXI este o necesitate indiscutabilă.

*

Economia de piață a cunoscut și cunoaște o mare diversitate a formelor sale de existență în cadrul diverselor **economii naționale**. Aceste forme își găsesc expresia, pe de o parte, în varietatea tipurilor de agenți economici, a comportamentului lor, iar pe de altă parte, în diversitatea configurațiilor și rolurilor particulare pe

care le are **mecanismul intervenției publice** în viața economică (intervenții menite să corecteze, să suplinească eșecurile și, uneori, „miopia“ pieței).

Diferențierea economiei de piață sub ambele aceste aspecte își are sursa într-un întreg ansamblu de factori interdependenți, generali și locali, de natură economică, socială, politică, instituțional-culturală, psihosocială, istorică, geopolitică etc., aflați ei înșiși într-o continuă schimbare. Din acest motiv, încercarea de a elabora imaginea în detaliu a economiei de piață românești sau de a importa în toto un „model“ anume, din alte spații naționale, nu se justifică.

Ceea ce se impune însă ca necesitate este precizarea conținutului, a trăsăturilor fundamentale ale economiei de piață — ca arhetip — și „proiectarea“ demersului pentru realizarea lor în realitatea vieții economice românești.

În economia de piață, agenții economici, formal (juridic) independenți și egali, își exercită în mod autonom **totalitatea** funcțiilor prin care pot ființa ca elemente autoreproductibile ale organismului economic, pe baza relațiilor liber stabilite între ele — așa-numitele tranzacții orizontale voluntare —, relații ce formează **mecanismul de autoreglare** (prin intermediul cererii și ofertei de bunuri finale, de factori de producție și monedă) al economiei naționale, cu rol **determinant** în funcționarea acesteia. Componentele motorii ale acestui mecanism sînt **prețurile liber-convenite** între agenții economici, funcționarea piețelor pentru toți factorii de producție și existența unui cadru instituțional corespunzător : sistemul de intermediere financiară (sistemul bancar, de care depinde formarea pieței capitalului și aplicarea unei politici monetare eficace), sistemul de impunere fiscală, sistemul interacțiunii cu mediul extern (inclusiv regimul funcționării cursului de schimb), sistemul legal (exemplu: legislația antimonopolistă), o piață liberă a forței de muncă, dublată de un sistem eficient de protecție socială etc. O economie de piață performantă este un sistem deschis, în cadrul căruia schimburile cu exteriorul mențin intensitatea concurențială pe piața internă.

Conținutul, trăsăturile fundamentale ale economiei de piață sugerează, de altfel,

și direcțiile de acțiune pentru transformarea sistemului economiei de comandă : liberalizarea prețurilor, descentralizarea activității economice și deconcentrarea (demonopolizarea) producției, privatizarea pe scară largă, deschiderea funcțională a economiei, stabilizarea macroeconomică (renunțarea la subvenții, aplicarea politicii bugetelor „tari“ față de producători — procedura falimentului, o politică monetară a banilor scumpi — dobânzi reale pozitive etc.). Pe aceste trasee de acțiune trebuie să se meargă **simultan, corelat, comprehensiv** și cît mai rapid **posibil**, luînd în considerare setul de restricții sociale și politice.

Așadar, aceluiași model fundamental de economie de piață îi corespund însă cele mai diverse tipuri concrete, fiecare economie națională fiind un model irepetabil.

De aici rezultă că trebuie mers cu hotărîre pe calea deschiderii unui cîmp cît mai larg trăsăturilor fundamentale ale economiei de piață, în forme adecvate necesităților, posibilităților, tradițiilor și intereselor poporului român, adoptînd tot ce ni se potrivește organic din practica țărilor avansate. În cadrul lucrărilor Comisiei au fost analizate amănunțit caracteristicile economiei de piață adecvate României și căile posibile de realizare a lor.

Necesitatea economiei de piață în România este larg acceptată, dar trebuie să constatăm că, în privința căilor realizării ei, nici teoria și nici practica mondială nu dispun de soluții care să poată fi importate și aplicate nemijlocit ca atare în condițiile noastre, deși experiența altora — pozitivă și negativă — ne poate servi ca element de comparație și fundamentare a măsurilor preconizate.

*

Ampla dezbatere asupra implicațiilor așa-numitei „terapii-șoc“ sau ale „tranziției graduale de durată“ a ridicat în fața noastră probleme dintre cele mai diverse, dată fiind tocmai complexitatea ecuației globale care trebuie soluționată. Strategia pentru care optăm ar putea fi definită ca o tranziție graduală **efectuată în ritm rapid** și în cadrul căreia implementarea mecanismelor juridice și economice strict necesare funcționării economiei de piață să se facă **în mod accelerat** (în cel mult 2—3 ani — cu asigurarea unei protecții

sociale corespunzătoare a întregii colectivități).

În acest context, esența strategiei propuse constă în aceea ca **tranziția la o economie de piață să se facă în termene cât mai scurte** (dar evitând costuri sociale greu suportabile), **concomitent cu depășirea unei adânci crize**, în condițiile unui program de protecție socială eficace a grupurilor defavorizate, unui nivel acceptabil de asigurare socială a întregii colectivități și promovării unei politici coerente, care să asigure **creșterea treptată, dar efectivă, a standardului de viață, a calității vieții**.

În câteva domenii importante ale strategiei au fost reținute două sau mai multe variante ale căilor recomandate, care se deosebesc între ele prin ritmul și amplitudinea derulării unor procese; aceasta se referă, mai ales, la liberalizarea prețurilor, privatizare și convertibilitate. Adoptarea unei variante sau alteia va depinde de o serie întreagă de împrejurări, înainte de toate de capacitatea noii guvernări de a asigura un larg consens național, fără de care orice program economic, oricât de coerent ar fi sub raportul calculelor economico-financiare, nu are sorti de izbândă. Din acest punct de vedere, cadrul politicii sociale nu reprezintă o simplă latură a strategiei, ci vizează direct fezabilitatea acesteia luată în ansamblu.

*

Ca orice transformare radicală a organismului economic, tranziția la economia de piață implică inevitabil anumite costuri sociale (abandonarea unor capacități productive, sistarea unor lucrări de investiții, șomaj, creșteri de prețuri etc.).

În mod firesc, trecerea la economia de piață nu poate resorbi costurile ei sociale decât mai târziu, când apar primele rezultate pozitive. În virtutea unor factori specifici condițiilor României, o asemenea alternativă nu este acceptabilă pentru populație. S-ar putea spune că, într-un fel, costurile tranziției au fost plătite în bună parte anticipat, în forme aberante și dureroase (să ne reamintim de modalitățile antieconomice și antiumane de achitare în ritm forțat a unei datorii externe contractate hazardat și utilizată dezastruos). Nu poate fi ignorat nici faptul că vechiul regim a demonetizat complet orice strategie care ar semăna a „sacrificii

astăzi, pentru un mâine abundent“; sacrificiile de decenii nu ne-au adus mai aproape de bunăstare. Populația dorește ca încă de pe acum să se facă pași semnificativi pentru atingerea în termene cât mai scurte a unui standard demn și decent de viață, la nivelul civilizației europene.

Schița strategiei propuse conturează o linie generală, în care costurile sociale ale tranziției să fie acoperite, în bună măsură, **simultan** cu apariția lor, în așa fel încât, **chiar în cursul tranziției și nu ulterior, să se atingă un nivel comparabil cu media europeană la indicatorii sociali de bază**. Atingerea acestui obiectiv poate fi realizată prin reducerea ratei acumulării, creșterea eficienței economice și atragerea de capital străin; combinații ale acestor mijloace au fost studiate în opt scenarii de bază, care conduc la nivelul propus al consumului pe locuitor în perioade de timp diferite.

Toate cele opt scenarii pornesc de la premisa **reducerii ratei acumulării** de la 30—35% din P.I.B., cât a fost în perioada anterioară, la 23—24%, concomitent cu o creștere a **eficienței acumulării** prin re-tehnologizare și schimbarea structurii investițiilor.

Din acest punct de vedere, se recomandă două linii de prioritate: a) **agricultura**, precum și industria alimentară, turismul, serviciile; b) **informatizarea, microprocesorizarea și robotizarea economiei**, menite să pună în valoare pe temeiuri rigurose profesionaliste principala bogăție națională — **inteligenta și creativitatea populației**, factor care, la rîndu-i, poate oferi șansa, rar întâlnită în istoria economică a lumii, de a transforma rămînerea în urmă într-o pirghie a înscrierii în prim-planul progresului.

Strategia tranziției la o economie de piață în România se distinge și prin particularitatea că acordă, încă din start, atenția cuvenită (cu acoperire legislativă, financiară, valutară și educațională corespunzătoare) problemei costurilor **protecției mediului înconjurător și restabilirii echilibrului ecologic**.

Se are, de asemenea, în vedere, o inversare de tendință a dinamicii creșterii economice (după scăderile de producție din 1989, se apreciază o creștere a P.I.B. în ritm mediu anual de cel puțin 3,7—

3,8%), concomitent cu mari mutații în structura pe ramuri și creșterea eficienței întregii economii naționale.

În sfârșit, este vorba de larga deschidere a economiei naționale spre economia europeană și mondială, care să ducă la un alt tip de participare la circuitul economic mondial, radical deosebit de cel promovat de vechiul regim și care cultiva, în fapt, o autarhie perimată; se vor crea condiții pentru atragerea capitalului străin și împrumuturi în limite raționale, în special pentru informatizare și tehnologii de vîrf.

Atît strategia, cît și programul operațional pe care viitoarea guvernare le va adopta, evident nu se pot rezuma la calculele pe care se întemeiază diversele scenarii macroeconomice; orice aprofundare și perfectare a calculelor este binevenită, dar subliniem încă o dată: precizarea evaluărilor nu poate suplini opțiunea pe care forurile reprezentative și — în unele puncte — populația în an-

samblu, trebuie să o facă în această etapă istorică, literalmente de răscruce, pe care o are de parcurs România, cînd economia națională va fi confruntată atît cu problema evitării unor soluții dureroase ale tranziției, cît și cu aceea, la fel de presantă și încă și mai complexă, a stabilizării corelațiilor dintre creșterea producției, productivitatea muncii, dinamica și nivelul salariului; dacă nu se va reuși ca, în timpul cel mai scurt după alegeri, unitățile economice să lucreze după criterii economice, atunci presiunile inflaționiste pot izbucni sub forma unei inflații galopante, care nu numai că va pulveriza întreg pachetul de revendicări satisfăcute din start, dar va adînci criza moștenită, ridicînd enorm costurile sociale și generale, interne și externe, ale tranziției.

O condiție absolută pentru realizarea optimală a tranziției la o economie de piață în România este asigurarea unei stabilități a climatului economic și social pe durata tranziției, în condiții de autentică și deplină democrație.

II. CADRUL ECONOMIC-FINANCIAR

STRUCTURA PROPRIETĂȚII, PRIVATIZAREA

1. Condiția fundamentală a trecerii la economia de piață o reprezintă autonomia decizională a agenților economici care, la rîndul său, este indisolubil legată de problema proprietății.

Vechiul sistem monopolist-statal se caracteriza prin următoarea structură de proprietate asupra avuției naționale acumulate (exclusiv valoarea estimativă a pămîntului și a altor resurse naturale): unități de stat 77,4%, unități cooperatiste și obștești 3,4%, gospodăriile populației 19,2%. În industrie se ajunsese la un puternic grad de concentrare (aproape nouă zecimi din întreprinderile republicane dispunînd de fonduri fixe de peste 100 milioane lei fiecare), ceea ce a generat și consolidat poziția de monopol a producătorilor în majoritatea ramurilor.

Una din trăsăturile definitorii ale sistemului monopolist-statal de tip dictatorial a constituit-o depersonalizarea pro-

prietății — nu numai de stat, ci și cooperatiste și individuale — cele mai pregnante manifestări ale acestora fiind îngrădirea activității economice printr-o imensă rețea de reglementări administrative-birocratice, planificarea hipercentralizată, „bugetizarea“ accentuată a economiei, intervenția arbitrară a aparatului de partid și de stat în funcționarea unităților, abandonarea criteriului competenței manageriale în selectarea și promovarea cadrelor de conducere. Tocmai această pierdere de identitate a proprietății a favorizat concentrarea, în forme dictatoriale, a puterii economice și politice, care a stat la baza întregului sistem monopolist-statal dinaintea revoluției din decembrie 1989.

2. Angajarea nemijlocită, pe baza proprietății, a responsabilității agenților economici este hotărîtoare pentru implemen-

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIETII
CENTRUL DE INFORMARE ȘI DOCUMENTARE
PENTRU POLITICI SOCIALE ȘI CALITATEA VIETII
București 13 Septembrie nr. 13, sector V

tarea mecanismelor economiei de piață ; ea presupune instituirea unei legături directe și explicite între obiectul proprietății (prin intermediul elementelor ei — posesiunea, utilizarea, dispoziția, uzufructul) și membrii societății ca indivizi. Acesta este conținutul principal al **privatizării**. Privită astfel, proprietatea privată nu trebuie redusă la una sau alta din formele sale posibile.

Privatizarea este un proces complex care se realizează prin modalități multiple. Dintre acestea, pot fi luate în considerare în perioada de tranziție următoarele :

a) vânzarea în condiții de licitație, către persoane particulare sau grupe de întreprinzători, a unor unități de stat. În acest scop pot fi redimensionate prin diviziune, pe baze economice, în raport cu cerințele funcționării concurenței, unele întreprinderi gigant, cu caracter de monopol ;

b) transformarea unităților de stat în societăți pe acțiuni și vânzarea, parțială sau integrală, a acțiunilor acestora, în condițiile pieței, cu facilități pentru salariații întreprinderii în cauză ;

c) încurajarea înființării de noi unități private, fără limitarea activității, atât cu dotare nouă, cât și prin cumpărarea unor active disponibile din unitățile de stat (echipamente și utilaje incomplet folosite, stocuri de materii prime și materiale, spații neutilizate etc.) ;

d) concesiunea sau arendarea, sub diferite forme, a unor unități de stat, cu posibilitatea cumpărării lor ulterioare de către întreprinzători.

Aceste modalități sînt aplicabile atât întreprinzătorilor români, cât și celor străini. De asemenea, au acces la astfel de acțiuni unități cooperatiste, asociații ce dispun de fonduri, organizații de ajutor mutual (C.A.R.) etc.

Se apreciază ca necesară exceptarea de la procesul de privatizare a următoarelor categorii de întreprinderi de stat :

— în varianta „minimală“ : unitățile din sectorul energetic ; unele întreprinderi extractive ; o parte a exploatărilor agricole și a fondului forestier ; sistemul de bază al transporturilor și telecomuni-

cațiilor, infrastructura de bază pentru ocrotirea sănătății, învățămînt și protecția socială ;

— în varianta „maximală“, pe lângă cele de mai sus se adaugă : toate întreprinderile din sectorul extractiv ; unele subramuri sau mari unități din metalurgie, industria constructoare de mașini, chimie, industria materialelor de construcții etc.

3. Sursele de capital necesare privatizării se apreciază că pot fi asigurate, în principal, prin următoarele căi :

— capacitatea de economisire a unor categorii ale populației, precum și atragerea, prin stimulente, în sectorul de plasamente în acțiuni sau cumpărări de întreprinderi a veniturilor acumulate deja ale acestor categorii, care se ridică în prezent la peste 300 miliarde lei ;

— acordarea de credite pe termen lung, în condiții avantajoase, pentru cumpărarea de acțiuni sau întreprinderi ;

— atribuirea cetățenilor de acțiuni sau alte titluri de proprietate, în mod gratuit, emise asupra unei părți din patrimoniul întreprinderilor de stat ;

— stimularea atragerii de capital străin. În acest scop, s-a abrogat limitarea ponderii posibile a acestuia în patrimoniul unităților respective și s-a asigurat, totodată, transferul profiturilor rezultate. Comisia guvernamentală consideră că investițiile directe de capital străin ar trebui orientate cu prioritate spre re tehnologizarea industriei și altor ramuri, dezvoltarea accentuată a sectoarelor de vîrf, creșterea competitivității internaționale a economiei românești.

4. Pregătirea sectorului de stat pentru privatizare impune : reevaluarea (inclusiv cu asistența unor firme străine de specialitate) patrimoniului întreprinderilor existente, ale căror fonduri sînt înregistrate la prețurile inițiale de achiziție. În cadrul acestei acțiuni va trebui să se evite atât pericolul subestimării acestor fonduri (de natură a prejudicia statul), cât și tendințele de supraestimare (care ar descuraja pe întreprinzătorii privați).

Pentru trecerea efectivă a unor unități economice din sectorul de stat în cel pri-

vat sînt necesare o serie de măsuri — de ordin legislativ, organizatoric, financiar etc. — care să asigure :

- pregătirea personalului managerial și a întreprinzătorilor pentru cunoașterea regulilor de funcționare a societăților comerciale în condițiile economiei de piață ;

- formarea unei mentalități deschise către economia de piață și către înțelegerea rolului și efectelor privatizării, în rîndul populației ;

- înființarea unor instituții (bancă de dezvoltare, birouri de consulting etc.) destinate să sprijine crearea unor unități economice private care să țină seama de realitățile pieței ;

- organizarea unor instituții specializate (bursele de valori) care să permită funcționarea pieței capitalului ;

- adoptarea unei legislații antimonopol, care să împiedice apariția fenomenelor de concurență neloială sau de concentrare excesivă a capitalului în scopul forțării și limitării concurenței ;

- adoptarea unor acte normative corespunzătoare — în special Codul comercial și Legea falimentului — care să constituie cadrul general al organizării și funcționării tuturor agenților economici în România.

5. În accepțiunea prezentată, procesul privatizării în multe domenii ar trebui să fie de amploare și relativ rapid. În cursul anului 1990, el s-ar putea realiza, în linii mari, în comerț, turism, alte servicii, în industrie pentru unitățile de dimensiuni mai mici. Prin aplicarea întregului pachet de măsuri de privatizare, ponderea sectorului de stat în averea națională acumulată ar urma să se reducă la 30—40%, cu majorarea corespunzătoare a părții sectorului privat (structură de proprietate comparabilă cu aceea a unor state europene avansate, de dimensiuni mici și mijlocii), cu diferențieri de la un sector la altul, în funcție de specificul activității acestora.

Se vor acorda facilități deosebite pentru privatizarea unor activități direct productive și de cercetare științifică — factori de bază ai demarajului economiei de piață.

6. Trecerea la economia de piață impune ca însuși conținutul proprietății de stat, pentru domeniile unde ea se va menține, să se schimbe radical, pe baza descentralizării conducerii economice. Experiența unor state avansate evidențiază clar anumite particularități în funcționarea acestor unități.

a) Unele din ele — fie că sînt numai cu capital de stat, fie că sînt în proprietate mixtă (statul avînd o parte din acțiuni) — trebuie să se conformeze integral rigorilor economiei de piață, intrînd în întregime sub incidența legilor concurenței alături de ansamblul unităților private (inclusiv cooperatiste). Pentru a putea acționa, independent și cu deplină responsabilitate financiară, în aceste condiții, ele urmează să dispună de largi competențe decizionale, îndeosebi privind definirea profilului de activitate și a programelor de fabricație, avînd la bază studiile de marketing și portofoliul de comenzi ; alegerea partenerilor și încheierea contractelor ; stabilirea structurii organizatorice, inclusiv a rețelei proprii de desfacere și service ; determinarea strategiei de dezvoltare, a fondurilor alocate cercetării și progresului tehnic ; adoptarea programelor de investiții ; întocmirea și execuția bugetului de venituri și cheltuieli ; negocierea — în cadrul normelor legale — a prețurilor și tarifelor cu furnizorii și beneficiarii ; repartizarea profitului ; păstrarea la dispoziție și utilizarea sumelor în valută obținute potrivit reglementărilor în vigoare ; angajarea, utilizarea și salarizarea autonomă a personalului necesar, cu respectarea reglementărilor legale ce vor fi adoptate.

b) Alte unități de stat, datorită lipsei condițiilor pentru manifestarea unei concurențe semnificative, ca și caracterului lor de prestatoare de servicii de **interes general**, se supun mecanismelor economiei de piață cu anumite particularități ; între acestea, denumite regii de stat, figurează sistemul energetic, transporturile de bază, telecomunicațiile etc.

7. În ceea ce privește pămîntul — principalul mijloc de producție în agricultură — procesul de privatizare a căpătat amploare încă din 1990.

a) Ca rezultat al măsurilor adoptate după revoluție, gospodăriile țărănești individuale — ale producătorilor particulari, cooperativelor, mecanizatorilor, specialiștilor, lucrătorilor din întreprinderile agricole de stat, pensionarilor și altor locuitori ai satelor — dețin, în proprietate sau în folosință îndelungată, aproape 3,7 milioane hectare teren agricol, din care 2,6 milioane hectare teren arabil.

Țăranii, reușiți în cadrul cooperative-lor agricole, posedă 6,9 milioane hectare teren agricol, din care 4,9 milioane hectare teren arabil; este de subliniat că asociațiile și cooperativele au fost și vor fi menținute numai ca unități liber constituite ale producătorilor (eliberate de orice amestec administrativ și care decid singure asupra tuturor problemelor legate de desfășurarea producției și repartizarea veniturilor).

În ansamblu, deci, țărănimea deține în proprietate sau folosință îndelungată, 10,7 milioane hectare teren agricol, din care 7,5 milioane hectare teren arabil, ceea ce reprezintă 72% din suprafața agricolă a țării și 80% din cea arabilă.

b) Sectorul de stat deține 4,1 milioane hectare suprafață agricolă, din care 1,9 milioane hectare teren arabil. Întreprinderile agricole de stat vor fi organizate pe principii moderne, inclusiv ca societăți pe acțiuni; unele ferme vor fi arendate sau concesionate — total sau parțial — întreprinzătorilor particulari.

Comisia guvernamentală recomandă elaborarea și adoptarea, încă în 1990, a legii pământului, care să reglementeze unitar problematica proprietății în acest domeniu. Experiența statelor avansate, ca și a noastră proprie, evidențiază necesitatea de a se ține seama de faptul că — datorită caracterului său limitat, precum și rolului său hotărâtor în asigurarea alimentației întregii populații — pământul generează un complex de interese, atât individuale și de grup, cât și generale, de ordin național, constituind de aceea obiectul unei piețe speciale. Instituind dreptul vânzării-cumpărării pământului, noile reglementări trebuie să contracareze specula și tendințele monopolizante, folosirea lui ca sursă de venituri parazitare, să preîntâmpine depozitarea de pământ a țăranilor, adică a celor ce-l lu-

crează efectiv, să contribuie la protejarea și utilizarea rațională a fondului funciar.

8. Procesul de privatizare și schimbarea conținutului proprietății de stat nu exclude gruparea unităților economice (în condițiile respectării legislației antimonopol ce va fi adoptată) pe baza acordului liber, determinat de unitatea de interes; acestea pot fi societăți, trusturi, grupuri, complexe etc. Asociația va putea cuprinde unități cu diferite forme de proprietate, aparținând unor ramuri diverse și desfășurând activități variate — cercetare, dezvoltare, producție, export, service etc.

Una din expresiile cele mai pregnante ale descentralizării conducerii activității economice trebuie să fie creșterea considerabilă a rolului contractelor (ca tranzacții voluntare ce exprimă angajamentele reciproce ale agenților economici), care concretizează — printr-un sistem coerent de drepturi și obligații reciproce — raporturile dintre cumpărătorii și producătorii de bunuri, dintre cerere și ofertă.

LIBERALIZAREA PREȚURILOR, SISTEMUL FINANCIAR-BANCAR, CIRCULAȚIA MONETARĂ

1. Una din cerințele majore ale trecerii la economia de piață este liberalizarea prețurilor, respectiv crearea condițiilor ca prețurile să se formeze pe baza mecanismelor pieței de mărfuri, a raportului dintre cerere și ofertă, în care — după cum arată și experiența statelor avansate — urmează să acționeze, prin pârghii economice, și statul.

a) Încă din trimestrul I al anului 1990, s-a adoptat și legiferat principiul formării libere a prețurilor pentru produsele agro-alimentare pe care producătorii agricoli le vând direct pe piață, precum și pentru bunurile realizate, pe baza liberei inițiative, în întreprinderile mici, asociațiile de tip lucrativ, asociațiile familiale sau de către persoane fizice în mod independent. S-au lărgit, totodată, competențele întreprinderilor de stat pentru stabilirea directă a unor prețuri și tarife, prin înțelegere cu beneficiarii. De asemenea, au fost majorate prețurile de contractare și de achiziție ale produselor agricole, asigurându-se stimularea producătorilor agricoli.

b) În ansamblul său, sistemul actual de prețuri rămâne însă marcat de caracteristicile vechiului regim, conținând grave deformări: ruperea de costurile normale de producție și diferențierea arbitrară a rentabilităților, rigiditatea, nereflectarea raportului dintre cerere și ofertă, abaterrea de la dinamica și corelațiile prețurilor mondiale etc. Se impun, de aceea, măsuri urgente pentru pregătirea și realizarea efectivă a liberalizării prețurilor, concomitent cu privatizarea și diversificarea firmelor (românești și străine) care acționează pe piața internă, cu introducerea unor mecanisme financiar-monetare de reglare indirectă a proceselor economice.

c) În cadrul lucrărilor Comisiei guvernamentale s-au conturat două variante.

Potrivit unei variante, vor avea loc:

— liberalizarea prețurilor, de la 1 ianuarie 1991, la un număr de produse reprezentind 40—50% din nomenclatorul total, simultan cu stabilirea la un nivel real a cursului valutar al leului;

— extinderea acțiunii de liberalizare a prețurilor, începind cu 1 ianuarie 1992, la 80—85% din nomenclatorul de produse.

După 1992, controlul de stat se va mai menține, în funcție de necesități, numai la unele bunuri esențiale pentru nivelul de trai (alimentele de bază, energia, combustibilii, medicamentele de uz general, unele articole destinate copiilor, tarifele unor transporturi, chirii) și eventual la unele mijloace de producție de importanță națională. Sfera acestora se va restringe în continuare, o dată cu crearea condițiilor pentru echilibrarea cererii și ofertei, precum și desfășurarea unei concurențe semificative pe piața internă.

Potrivit altei variante, se preconizează liberalizarea treptată a prețurilor și tarifelor la produsele și serviciile realizate de unitățile de stat, la început pentru produsele și serviciile care se realizează de mai mulți producători și cu un echilibru relativ al cererii și ofertei. Se vor practica: prețuri și tarife negociabile, în cadrul unor limite maxime stabilite de stat, pentru produsele și serviciile la care există un monopol al producătorului sau dezechilibre mari între cerere și ofertă; limitele maxime se vor înlătura pe măsura

demonopolizării producției și a relaxării raportului între cerere și ofertă. Vor exista prețuri și tarife unice stabilite de stat la materii prime, combustibili, energie și produsele vitale pentru economie, ca și la bunurile esențiale pentru nivelul de trai. Se are, de asemenea, în vedere o reformă a prețurilor cu ridicata prin cuprinderea în costuri a unor cheltuieli suportate din bugetul de stat (inclusiv pentru importuri), reflectarea în prețuri a costurilor naționale etc. În continuare, se va asigura transmiterea treptată a efectelor reformei prețurilor cu ridicata în prețurile cu amănuntul și tarifele pentru populație (la produsele și serviciile la care acumularea cuprinsă în actualele prețuri și tarife nu poate resorbi efectele reformei prețurilor cu ridicata); această măsură se va aplica corelat cu programul de protecție socială a populației.

Alegerea uneia sau alteia dintre variante este supusă rigorilor fundamentale expuse în „Introducere”.

2. Obiectivele principale ale reformei sistemului financiar monetar și de credit sînt:

— înlocuirea repartizării de tip administrativ (prin intermediul bugetului de stat și sistemului bancar) a resurselor financiare pentru producție și investiții, cu alocarea bazată pe criteriile pieței — ale cererii și ofertei de fonduri, ale eficienței economice;

— transformarea bugetului de stat, a monedei și creditului în instrumente principale pentru stimularea întreprinzătorilor în realizarea obiectivelor politicii macroeconomice — afirmarea inițiativei și creativității, asigurarea ocupării forței de muncă, stabilitatea monetară, menținerea sub control a tendințelor inflaționiste etc.

a) Prin reforma sistemului de impozite și taxe, precum și a politicii de cheltuieli a statului, ponderea în bugetul de stat a fondurilor alocate pentru obiective și acțiuni economice urmează să se reducă treptat. Aceasta va permite ca un volum mai mare de resurse financiare să fie dirijate direct prin mecanismele pieței. Bugetul de stat va concentra îndeosebi veniturile necesare pentru finanțarea învățămîntului, sănătății, culturii, ordinii publice, rezervelor de stat, apărării naționale.

nale, organelor puterii de stat, precum și a unor obiective și acțiuni economice de interes general.

În perioada 1990—1992, sistemul de impozite și taxe va fi astfel restructurat încât să asigure: participarea tuturor agenților economici la formarea veniturilor bugetului de stat în raport cu capacitatea lor economică; tratamentul nediscriminatoriu al întreprinderilor, indiferent de forma de proprietate (cu precizarea că, în perioada de tranziție, pentru sprijinirea dezvoltării sectorului privat, se vor aplica o serie de măsuri implicând și facilități fiscale). Prin sistemul impozitului pe venitul personal, vor fi eliminate distorsiunile existente în impozitarea veniturilor individuale obținute din munca prestată în diferite domenii economico-sociale. Se va urmări restrângerea sferei bunurilor supuse impozitului pe circulația mărfurilor și introducerea taxei pe valoarea adăugată (care va fi folosită și ca instrument de stimulare a exportului).

Cheltuielile bugetului de stat se vor acoperi numai din resurse normale, fiind exclusă apelarea la emisiunea monetară, în mod direct sau indirect (prin finanțarea de către bănci a unor cheltuieli ale unităților economice care nu întrunesc criteriile creditării — garanția și rambursabilitatea). În acest cadru, o problemă deosebită a perioadei de tranziție o constituie asanarea dezechilibrelor financiare ale unor întreprinderi de stat, acumulate în anii precedenți.

b) Prin reforma asigurărilor, a sistemului monetar și de credit — care se va înfăptui în mod eşalonat în semestrul II 1990 și semestrul I 1991 — se va asigura realizarea următoarelor obiective:

- menținerea evoluției masei monetare în concordanță cu cerințele dezvoltării economiei și ale creșterii rezervelor țării, apărându-se stabilitatea monedei naționale; conjugarea politicii monetare (cel puțin în perioada de tranziție, când piața nu funcționează încă pe deplin ca mecanism de disciplinare a comportamentului unităților economice) cu o politică de control asupra salariilor;

- eliminarea monopolului de stat în domeniul asigurărilor și reorganizarea acestora pe principiile economiei de piață;

- stimularea procesului de economisire de către agenții economici (în prezent populația și cooperația fiind singurele deținătoare de economii) și de investire potrivit criteriilor pieței; dobânda — care se va stabili pe baza cererii și ofertei — va deveni principalul mijloc de atragere a economiilor și de alocare a acestora, prin intermediul creditului sau al altor instrumente specifice pieței monetare și capitalului;

- separarea funcției de emisiune monetară (atributul Băncii Naționale) de funcția de creditare a unităților economice (atributul băncilor comerciale);

- reorganizarea celorlalte bănci ca bănci comerciale, bănci de dezvoltare și constituirea de noi bănci, inclusiv private, cooperatiste sau în proprietate mixtă; băncile comerciale vor acționa în condiții de competiție, pe principiile rentabilității și ale prudenței bancare; având resurse limitate, ele se vor preocupa permanent de propria lichiditate și vor trece la acordarea selectivă a creditului, în raport de bonitatea clienților; sistemul bancar va deveni, astfel, un factor al accelerării tranziției la economia de piață, al funcționării unităților pe criteriile eficienței;

- se vor crea treptat structurile pieței monetare și ale pieței capitalului (inclusiv bursele de valori), la început prin folosirea instituțiilor bancare și financiare existente, care vor fi reorganizate pentru a răspunde noilor cerințe.

Prin intermediul pieței monetare se vor mobiliza și alocă resursele de creditare pe termen scurt, iar prin intermediul pieței capitalului resursele pentru finanțarea obiectivelor și acțiunilor investiționale.

LIBERALIZAREA COMERȚULUI EXTERIOR

1. Trecerea la economia de piață impune desființarea monopolului de stat asupra comerțului exterior și acordarea dreptului de a se angaja în relații economice internaționale tuturor firmelor și întreprinderilor legal constituite, precum și persoanelor fizice care solicită autorizarea de a efectua operațiuni în acest domeniu, conform reglementărilor în vigoare. În

acest scop, Comisia guvernamentală recomandă :

a) adaptarea cadrului legislativ astfel încât să asigure condiții egale pentru toți agenții angajați în operațiuni comerciale externe (indiferent de proprietate), autonomia funcțională și valutar-financiară a acestora, stimularea liberei inițiative ;

b) restrângerea drastică a nomenclatorului de mărfuri pentru care sînt necesare autorizații de export-import emise de organele de comerț exterior, astfel încît pînă în 1992 acesta să se limiteze la unele produse speciale (ca metalele prețioase, diverse obiecte de artă etc.).

c) adoptarea în semestrul II 1990 — cu aplicabilitate de la 1 ianuarie 1991, adică simultan cu introducerea cursului real și efectiv al valutei — a noului tarif vamal (bazat pe sistemul armonizat recunoscut pe plan internațional) cu un nivel mediu relativ scăzut ;

d) instituirea, de la 1 iulie 1990, a dreptului exportatorilor de a reține o parte din valuta încasată pentru nevoi proprii (importuri de producție și investiții, de tehnologii, premierea personalului etc.).

2. Pentru realizarea obiectivelor **politicii comerciale**, statul va utiliza instrumente economice și financiar-valutare. În acest cadru, se va urmări asigurarea echilibrului balanței comerciale și de plăți externe, respectarea angajamentelor internaționale asumate de România. Pe primul plan, se situează integrarea eficientă a țării noastre — în funcție de particularitățile și resursele sale — în economia europeană și mondială, dezvoltarea selectivă a ramurilor de export în raport de competitivitatea lor tehnico-economică, creșterea ponderii produselor cu grad superior de prelucrare livrate pe piețele externe, extinderea specializării și cooperării în producție cu firmele străine, participarea intensă a unităților românești la colaborarea tehnico-științifică internațională. Ca rezultat al acestor procese, raportul dintre volumul comerțului exterior și produsul intern brut va crește în anii următori, apropiindu-se de nivelul caracteristic statelor avansate de dimensiuni similare României.

3. Criteriul rentabilității trebuie să stea la baza relațiilor de comerț exterior cu

toate statele lumii, indiferent de regimul lor social-politic.

Partea română își va aduce contribuția la schimbarea radicală a activității C.A.E.R., care trebuie să favorizeze trecerea statelor membre la mecanismele pieței și integrarea lor în economia europeană și mondială, să evite scăderea volumului comerțului reciproc și să contribuie cel puțin la menținerea lui în anii următori, să stimuleze schimburile bilaterale între țări.

În mod deosebit se va urmări integrarea României în economia europeană, asigurându-se încheierea unor acorduri economice cuprinzătoare cu C.E.E. și țările membre ale A.E.L.S., participarea activă la Conferința pentru securitate și cooperare economică în Europa.

Deschiderea economiei noastre spre exterior și trecerea ei la mecanismele de piață impun, de asemenea, intensificarea participării României la organizațiile și organismele economice internaționale, precum și la sistemele multilaterale de reglementare a comerțului.

4. Statul român va stimula, pe toate căile, **asistența economică externă**, ca factor important al rețehnologizării și modernizării economiei naționale. O deosebită atenție, în acest cadru, se va acorda atragerii investițiilor directe de capital — cu prioritate în ramurile de vîrf —, pentru care s-a adoptat o legislație corespunzătoare.

5. Instituirea, de la 1 ianuarie 1991, a unui curs de schimb real al monedei naționale — cu aplicare efectivă în toate operațiunile de comerț exterior și necomerciale, precum și în tranzacțiile de capital — și modificarea radicală a sistemului prețurilor interne, în concordanță cu reglajele economiei de piață, creează o serie de premise importante pentru **introducerea convertibilității leului**.

Se impun, totodată, o serie de măsuri pentru : promovarea unei politici adecvate în domeniul gestionării rezervelor valutare, a balanței comerciale și de plăți externe ; funcționarea unei piețe valutare naționale cu structuri organizatorice specifice (bursă de valori, oficii valutare de schimb și de intermediere etc.) ; realizarea unui sistem informațional corespun-

zător ; crearea unui mecanism eficient de intervenție pe piețele valutare.

Avînd în vedere întreg ansamblul de factori interni și externi, inclusiv pozițiile teoretice și experiențele practice pe plan internațional, în cadrul lucrărilor Comisiei guvernamentale s-au conturat două variante cu privire la momentul trecerii la convertibilitatea leului :

a) Potrivit unei variante, această măsură trebuie aplicată cît mai rapid, ca **instrument** eficace de stimulare a proceselor de modernizare a economiei și de integrare rațională a acesteia în diviziunea europeană și mondială a muncii. În acest sens, se apreciază ca posibilă introducerea convertibilității la 1 ianuarie 1992, cu condiția asigurării unei rezerve valutare de 3—3,5 miliarde dolari și a practicării metodelor, uzuale pe plan internațional, de protecție a monedei naționale.

b) Cealaltă variantă insistă asupra cerinței ca, în prealabil, să fie create condițiile necesare pentru realizarea unor exporturi stabile, evitarea dezechilibrelor dintre masa monetară și oferta de bunuri pe piața internă. În consecință, momentul introducerii convertibilității ar urma să se stabilească ulterior, în funcție de înfăptuirea ansamblului de măsuri preconizate pentru perioada de tranziție — atît a celor referitoare la instalarea mecanismelor pieței, cît și a celor legate de re tehnologizarea și modernizarea economiei naționale.

NOILE FUNCȚII ALE PLANIFICĂRII ÎN CONDIȚIILE ECONOMIEI DE PIAȚĂ

1. Tranziția la economia de piață schimbă radical **funcțiile planificării macroeconomice**, care pierde vechiul caracter imperativ centralist-birocratic, devenind preponderent **indicativă**. În noile condiții, întreprinderile și asociațiile de unități își vor elabora programele economice în mod independent, pornind de la proiecțiile proprii, studiile de marketing și portofoliul de comenzi, de la obligațiile ce le revin față de buget.

Prefigurînd contextul general (intern și extern) al dezvoltării economiei naționale, evoluțiile posibile ale diferitelor sectoare și domenii, inclusiv dezechilibrele și problemele pe care le generează, facilitînd procesul de armonizare a obiectivelor întreprinderilor și asociațiilor de unități cu cele ale statului, planificarea macroeconomică este chemată să contribuie la asigurarea unei coerențe democratice a dezvoltării generale a societății, să permită agenților economici o diminuare semnificativă a incertitudinilor în care adoptă propriile decizii. În acest scop, construcțiile de plan rigide trebuie înlocuite, în mod hotărît, cu scenarii strategice suplă, care nu exclud, ci presupun, în chiar esența lor, imprevizibilul. Planul macroeconomic trebuie să devină cadrul de definire a politicii economice a statului ; în corelare cu această politică se stabilește și bugetul.

În concordanță cu aceste exigențe noi, elaborarea și adoptarea planului macroeconomic trebuie să prilejuiască o **largă concertare a pozițiilor principalilor agenți economici** — administrația de stat, patronatul, diversele organizații profesionale, sindicale și sociale.

Ținînd seama de experiența unor state economic avansate și de propriile necesități ale României, planificarea macroeconomică se poate realiza prin :

a) **planuri operaționale** pe termene medii (de 4—5 ani) sau scurte (de 1—2 ani), pe ansamblul economiei naționale sau pentru anumite domenii, ramuri și regiuni ;

b) prognoze pe termen lung, atît globale, cît și sectoriale.

În afara lucrărilor propriu-zise de plan, este util să se elaboreze sinteze ale acestora, destinate informării largi a opiniei publice asupra obiectivelor și problemelor dezvoltării economico-sociale a țării.

2. Planul operațional pe ansamblul economiei naționale va trebui să aibă, ca **secțiune inițială și directoare**, programul social al țării, exprimat printr-un set corespunzător de indicatori. **Pentru perioada următoare, obiectivul fundamental va fi atingerea — în mod eşalonat la diferiți indicatori — a nivelului european al standardului de viață al populației.**

Celelalte secțiuni ale acestui plan vor cuprinde : evaluarea resurselor naturale și a forței de muncă, precum și acțiunile ce se impun pentru atragerea lor rațională în circuitul economic, în condițiile asigurării echilibrului ecologic ; formarea și utilizarea produsului intern brut — ca indicator de bază al economiei ; schimburile cu alte state, structura balanței comerciale și de plăți externe, evoluția angajamentelor și creanțelor externe, politicile față de diferite grupări de state și organizații internaționale ; indicatorii financiari, relațiile cu bugetul de stat, măsurile ce se preconizează pentru asigurarea echilibrului financiar al economiei ; estimările cu privire la circulația bănească, indicii de prețuri, politica monetară ; sinteza comenzilor guvernamentale, contractelor de plan și convențiilor regionale.

Atât pentru proiecția globală, cât și pentru secțiunile sale componente, vor fi elaborate **mai multe variante alternative**, de care să se poată ține seama nu numai în faza adoptării, ci și pe parcursul realizării planului.

3. Planul operațional pe ansamblul economiei naționale va conține prevederi cu caracter diferit, și anume :

a) Cea mai mare parte a acestora vor fi **orientative** (neangajante pentru agenții economici), cu rol pur informativ.

b) Comenzile guvernamentale vor cuprinde : livrări la unele produse de importanță deosebită în perioada respectivă (pentru fondul pieței, angajamente externe, apărarea națională, rezervele de stat), realizarea unor obiective de investiții de interes general, programe prioritare de cercetare etc. Comenzile guvernamentale — care vor include obligațiile reciproce pe care și le asumă statul și unitățile executante — se vor acorda pe bază de **licitații sau concurs** și, de aceea, pot opera numai în sectorul concurențial al economiei (indiferent de proprietate).

c) Pentru regiile de stat — care nu acționează în condiții de concurență semnificativă (sectorul energetic, transporturile de bază, telecomunicațiile etc.) — se încheie **contracte de plan**, cuprinzând principalii indicatori ai activității economice.

d) În sfârșit, planul macroeconomic poate include și unele **convenții regionale**, încheiate între guvern și primăriile unor unități administrativ-teritoriale, avînd ca obiect soluționarea prin eforturi conjugate a unor probleme locale cum sînt : valorificarea unor resurse naturale, dezvoltarea edilitară a zonei, protecția mediului etc.

4. Procesul de trecere de la planificarea imperativă la cea preponderent indicativă trebuie să se desfășoare în interdependență și corelare cu transformarea celorlalte componente ale mecanismului economic (introducerea comenzilor guvernamentale, liberalizarea prețurilor, modificarea sistemului financiar și de credit, trecerea activității de comerț exterior pe principiile economiei de piață etc.).

5. O problemă esențială este realizarea unui **sistem statistic informațional modern**, aliniat la practica internațională. În acest scop se va urmări : compatibilitatea clasificărilor și nomenclatoarelor cu cele ale C.E.E și O.N.U., cu posibilitatea transcodării lor la cele ale C.A.E.R. ; crearea unui sistem de indicatori în concordanță cu necesitățile economiei de piață ; adaptarea metodologiei de calcul a indicatorilor economico-sociali și formularelor statistice la cele standardizate la nivel european. În cadrul dezvoltării sistemului statistic național, se va asigura acoperirea mai bună, în limite raționale, a nevoilor de informații ale beneficiarilor, precum și stabilirea periodicității optime pentru descrierea adecvată a fenomenelor. Se va trece la elaborarea sistematică a balanței legăturilor între ramuri. În mod prioritar se va urmări crearea premiselor informaționale pentru studiile de conjunctură economică internă și externă. Un obiectiv important îl constituie integrarea canalelor de vehiculare a informațiilor economico-sociale, cu asigurarea accesului la acestea al beneficiarilor autorizați. Datele de uz general vor fi larg difuzate prin publicațiile de specialitate. Se va urmări informatizarea integrală a statisticii.

III. CADRUL GENERAL AL POLITICII SOCIALE

PRINCIPIILE POLITICII SOCIALE ÎN PROCESUL TRANZIȚIEI

Politica socială trebuie concepută ca un sistem dinamic, în funcție de realizarea obiectivului global de creștere a calității vieții. Ea nu trebuie să fie strict reactivă, defensivă, în raport cu problemele cu care colectivitatea se confruntă, ci și **constructivă**, orientată spre crearea condițiilor pozitive ale creșterii calității vieții. La baza politicii sociale vor fi așezate o serie de principii prioritare promovate în mod intercorelat.

1. Promovarea unui set de **priorități** și fixarea, pentru fiecare etapă, a unor obiective **realizabile**, care să evite poziții utopice și promisiuni demagogice, fără acoperire economico-financiară.

2. Politica socială trebuie realizată în cadrul unui **proces democratic** în stabilirea priorităților, în distribuția resurselor și în mod special în controlul utilizării lor.

3. Multiplicarea resurselor economice. Politica socială a colectivității nu trebuie să se reducă la resursele bugetului statului, inevitabil limitate. Acestora trebuie să li se adauge resurse economice mobilizabile la nivelul localităților, al întreprinderilor, sindicatelor, dar și cele pe care le pot oferi organizațiile de înțajutorare reciprocă și filantropice. Va trebui stimulată asumarea de către întreprinderi a unor funcții sociale legate atât de asigurarea condițiilor de viață ale salariaților — sprijin în construirea de locuințe, asigurarea unui venit decent, reciclare profesională — cât și de protecție a consumatorului și a mediului.

4. Identificarea și utilizarea resurselor non-economice de creștere a calității vieții (natură, mediu uman interpersonal, organizare socială, umanizare a muncii, cultură, instruire) care pot contribui esențial la generarea unei vieți de calitate, a sentimentului de împlinire.

5. Utilizarea unei multitudini de forme coerente de activitate și metode de intervenție directe și indirecte, la toate nive-

lurile de organizare socială : național, local, unități economice, individual.

6. În rezolvarea problemelor sociale grave, politicile sociale trebuie să aibă în vedere mijloace, căi și tehnici care să ducă la eliminarea, iar nu la perpetuarea lor. Politicile sociale nu trebuie deci să stimuleze atitudini pasive, de resemnare, să transforme grupuri și persoane în dependenți de ajutorul social, ci să stimuleze o atitudine activă de autosustținere.

7. Urmărirea continuă a eficienței programelor de politică socială, evitarea tendințelor de birocratizare, rutinizare etc., care conduc la efecte secundare adesea contrare așteptărilor.

Creșterea cheltuielilor cu caracter social impune o preocupare specială pentru eficiența cu care fondurile sînt utilizate în acest domeniu ; se impune formarea de specialiști în managementul programelor sociale și de organisme independente de analiză continuă a eficienței acestora.

8. Abordarea complexă a calității vieții omului, în care, pe lîngă satisfacerea la nivel mediu european a necesităților fundamentale (alimentație, încălzire etc.) să fie luate în considerare (cu acoperirea financiară corespunzătoare) și alte aspecte esențiale :

a) **Învățămînt de calitate**, orientat atît spre formarea profesională, cît și pentru formarea umană și civică, înalt diferențiat ca forme, flexibil, adaptabil la dezvoltarea cunoștințelor și la cerințele economiei. Egalitatea șanselor este un principiu pe care întregul învățămînt se va întemeia ; se va mări substanțial numărul de burse acordate elevilor și studenților.

b) **Încurajare și suport pentru creșterea și educarea copiilor**. Se va desfășura o politică demografică activă, orientată spre încurajarea planingului familial și a dimensionării familiei în raport cu posibilitățile ei de asigurare a unei educații adecvate și a condițiilor normale de viață pentru toți membrii ei. Sistemul alocațiilor pentru copii va trebui modificat în ceea ce privește atît criteriile de acordare

(mărimea venitului pe membru de familie și a venitului capului de familie, vârsta copilului, durata perioadei de studii), cît și volumul său. Se vor diversifica prestațiile familiale : mese gratuite acordate preșcolarilor și elevilor, mărirea numărului de locuri în creșe și grădinițe, sporirea sprijinului financiar de către stat al acestora. Introducerea unor facilități mai mari în acordarea de concedii pentru îngrijirea copiilor.

c) **O politică specială de suport pentru tineri :** sprijin pentru pregătirea școlară și profesională, pentru integrarea lor socială și profesională, locuri de muncă, suport pentru întemeierea gospodăriilor printr-un sistem avantajos de credite.

d) **Multiplicarea posibilităților de manifestare și împlinire a personalității prin cultură, informare și instruire, timp liber, sport.** Participarea la cultură în diferite forme reprezintă nu doar un factor economic important, ci totodată o resursă esențială a calității vieții.

e) **Protecția mediului înconjurător.** Vechiul regim ne-a lăsat moștenire grave probleme ecologice, 8—10% din suprafața țării prezentînd un grad semnificativ de poluare. Soluționarea lor necesită investiții prioritare, evaluate la circa 83 miliarde lei pe perioada 1991—1995. Asimilarea de noi tehnologii va trebui efectuată prin respectarea cu strictețe a exigențelor ecologice, în condițiile adoptării unei noi legislații a protecției mediului.

PROTECȚIA FAȚĂ DE DEZECHILIBRELE ECONOMICE ȘI SOCIALE ÎN PERIOADA DE TRANZIȚIE

Un obiectiv primordial al strategiei tranziției îl reprezintă minimizarea și compensarea costurilor sale economice și sociale și — în acest cadru general — protecția grupurilor și segmentelor sociale expuse în mod deosebit unor efecte negative.

1. În cadrul modificării sistemului economic, un rol important revine **lichidării mecanismelor de nivelare a veniturilor**, așezării pe baze economice a raporturilor dintre sat și oraș, soluționării unor probleme sociale acute ; toate acestea presupun creșterea masei veniturilor.

Această sporire a veniturilor întîmpină însă limitele relativ înguste ale ofertei de mărfuri pe piața internă, datorită insuficienței producției indigene actuale de bunuri de consum, ca și posibilităților restrînse de a se majora importurile pe seama unor exporturi eficiente din punct de vedere valutar.

Mecanismele pieței vor interveni tot mai mult și în formarea veniturilor individuale, cu o dilatare considerabilă a ecartului acestora. Apare justificată, de aceea, instituirea **salariului minim** care să fie corelat cu **minimul de trai**. Stabilirea salariului minim urmează să fie însoțită de reglementări juridice care să statueze raporturile dintre personal și întreprindere, să asigure utilizarea rațională a forței de muncă (inclusiv în condițiile restrîngerii volumului de activitate al unității).

Absența plafonării veniturilor individuale trebuie dublată de o impozitare atenuat progresivă, diferențiată însă în raport de destinația cheltuielilor (pentru stimularea investiției unei părți din venituri) în interesul societății.

2. Volumul cheltuielilor sociale inevitabil va crește, dată fiind necesitatea rezolvării unor urgențe ce nu suportă amînare — sporirea fondurilor alocate asistenței medicale, învățămîntului, majorarea pensiilor mici și altele.

Nivelul tot mai mare al acestor cheltuieli, ca și necesitatea întăririi controlului social asupra utilizării lor raționale vor impune **diversificarea surselor de finanțare** (la care urmează să contribuie nu numai bugetul de stat, ci și unitățile economice, syndicatele, alte organizații). În general, vor trebui elaborate măsuri care să determine și să stimuleze asumarea de către întreprinderi a unor funcții sociale (legate de standardul de viață al colectivității respective, protecția mediului ambiant etc.).

3. Dificultăți deosebite ridică **dezechilibrul pieței interne**, care — preluat într-o proporție sau alta de la sistemul monopolist statal — tinde să se amplifice în prima etapă a tranziției (datorită creșterii veniturilor bănești ale populației, în condițiile ofertei limitate de mărfuri), generînd puternice **tendințe inflaționiste în**

economie. În cazul persoanelor defavorizate (familii cu mulți copii, familii descompletate, bătrâni fără pensie sau cu pensii foarte mici, handicapați, orfani) se va organiza un sistem de asistență socială care va oferi compensări în bani, bunuri și servicii, în mod diferențiat în funcție de necesitățile respectivei persoane sau familii. În perioada de tranziție, în condițiile liberalizării sistemului de prețuri, statul va mai menține sub control prețurile la o serie de bunuri și servicii importante, pentru asigurarea unui minim de trai decent. În cazul în care prețurile la aceste bunuri și servicii totuși vor crește, anumite categorii ale populației vor primi compensații bănești adecvate.

4. **Retehnologizarea ramurilor și așezarea fermă a economiei noastre** pe principiile pieței libere vor elibera la început personal care trebuie resorbit rapid prin extinderea serviciilor, în mod special a turismului, a agriculturii, prin înființarea de noi întreprinderi, dar și prin alte căi, ca de exemplu: programe de lucru cu timp parțial, practicarea unui regim mai elastic al pensionărilor pentru diferitele categorii, inclusiv recurgerea la pensionări anticipate în funcție de vîrstă, vechime în muncă, profesie și sex, întreruperea muncii din motive de sănătate sau îngrijirea familiei, cu păstrarea drepturilor și a continuității etc.

Cu toate acțiunile îndreptate spre crearea de noi locuri de muncă, este foarte probabil ca șomajul să afecteze unele părți ale masei de salariați, cu deosebire în sectoarele supuse unor profunde schimbări structurale. Apare, de aceea, necesară stabilirea unui sistem clar de sprijinire materială a celor rămași fără lucru: indemnizație de șomaj, asigurarea condițiilor pentru recalificare, facilități pentru deplasarea în alte localități etc. Acest sistem, pe lângă funcțiile sale pur sociale, trebuie să urmărească reîncadrarea cît mai rapidă în muncă a persoanelor temporar disponibilizate.

Proiecțiile dezvoltării ramurilor economiei naționale urmează să ofere agenților economici estimări cu privire la evoluția necesarului de personal (reduceri, cerințe suplimentare) din diferite ramuri, facili-

tînd astfel soluționarea într-un mod nou, anticipativ, a problemei șomajului, prin programele de reciclare.

CALCULE ESTIMATIVE ȘI SCENARII MACROECONOMICE ÎN VEDEREA ASIGURĂRII OBIECTIVELOR POLITICII SOCIALE

1. Calculele estimative pentru proiecția dezvoltării României în perioada următoare pornesc de la premisa că depășirea crizei moștenite de la vechiul regim și tranziția la economia de piață trebuie să se realizeze concomitent cu creșterea nivelului de trai al populației; o primă etapă a acestui proces ar putea fi atingerea, la indicatorii de bază, a unui nivel comparabil cu cel **mediu european** (detaliile metodologice sînt conținute în lucrările de fundamentare).

În proiectarea indicatorilor macroeconomici s-a admis că P.I.B. — ca rezultat al introducerii rapide a mecanismelor moderne ale economiei de piață — se va înscrie, începînd cu 1991, într-o dinamică ascendentă, cu ritmuri medii anuale de 3,5—3,8%.

2. În acest cadru, estimările au în vedere înfăptuirea unor ample programe de modernizare a economiei naționale, avînd ca direcții de bază **dezvoltarea susținută a agriculturii și informatizarea tuturor sectoarelor de activitate. Retehnologizarea industriei** se va reflecta într-o valorificare mai eficientă a resurselor materiale și energetice, precum și în ridicarea competitivității produselor românești pe piețele externe. Corespunzător tendințelor economiei moderne, **sectorul terțiar** — cercetarea științifică, proiectarea și informatica, învățămîntul, turismul, transporturile și telecomunicațiile, circulația mărfurilor, cultura și arta, ocrotirea sănătății, serviciile de gospodărie comună și locativă, serviciile personale, cele financiar-bancare și de administrație etc. — își va spori ponderea în produsul intern brut (în mod corespunzător, vor interveni modificări în structura populației active pe ramuri).

Ca o expresie a integrării intense a României în economia mondială, raportul dintre volumul exportului și produsul intern brut va crește.

Asigurarea resurselor necesare — din punct de vedere tehnologic și financiar — pentru modernizarea rapidă a economiei românești este posibilă în condițiile unei ample asistențe din partea statelor avansate și a organismelor economice internaționale. S-a luat în calcul o atragere de capital străin, sub formă de investiții directe, de circa 8 miliarde dolari în perioada 1990—1996 și de circa 1 miliard dolari anual în continuare. De asemenea, s-a avut în vedere și contractarea de credite externe pentru **achiziționarea de utilaje, echipamente și tehnologii de vîrf**, precum și pentru constituirea unei rezerve valutare corespunzătoare.

Resursele destinate **acumulării brute**, de 190—215 miliarde lei anual, corespund unei rate medii a acumulării în produsul intern brut creat de 23—24% (care se situează în apropierea nivelurilor înregistrate în ultima perioadă de Austria, Finlanda, Italia).

Accelerarea proceselor de **modernizare a economiei naționale** — prin încorporarea masivă a tehnologiilor avansate — se va reflecta în evoluția principalilor indicatori de eficiență economică; în calcule s-au luat în considerare creșteri ale produsului intern brut pe o persoană activă,

pe unitatea de acumulare brută și pe tonă de combustibil convențional de energie primară consumată.

3. **S-au estimat 8 variante**, diferențiate în funcție de anul în care se atinge consumul pe locuitor care ar permite realizarea standardului mediu european, **la indicatorii de bază** (prima variantă în 1995 și ultima în 2002).

Variantele I—IV asigură acest obiectiv mai repede, adică în 5—6 ani, dar cu prețul acumulării unei datorii externe relativ ridicate. Datoria se atenuează în cazul variantelor V și VI.

Variantele VII și VIII, dimpotrivă, se caracterizează prin niveluri relativ reduse ale datoriei externe (la finele intervalelor apar chiar solduri valutare active), în condițiile când durata atingerii obiectivului menționat se prelungește la 11—12 ani.

Din diversele variante calculate, optăm pentru cele moderate din punctul de vedere al volumului angajamentelor externe.

4. În mod sintetic, indicatorii de bază la consum, învățămînt, sănătate, condiții de muncă se pot înscrie în următorii parametri (care asigură niveluri comparabile cu mediile europene):

	1989	1990	Proiecție (pentru ultimul an al fiecăreia din variante)
A. Produse alimentare (consumul mediu anual pe locuitor)			
— carne și produse din carne — kg	50,4	63,9	75,0
— pește și produse din pește — kg	6,6	8,1	12,0
— lapte și produse din lapte (exclusiv unt) — kg	138	160	180
— ouă — bucăți	228	250	280
— zahăr și produse din zahăr — kg	24,0	31,4	35,0
— legume și produse din legume — kg	131,1	151,0	165,0
— cartofi — kg	71,1	80,0	80,0
— cereale în echivalent făină (inclusiv orez) — kg	164,4	165,0	130,0

	1989	1990	Proiecție (pentru ultimul an al fiecăreia din variante)
B. Inzestrarea cu bunuri de folosință îndelungată (bucăți/1000 locuitori)			
— aparate radio	285	304	515
— televizoare	191	210	355
— frigidere	176	195	310
— mașini de spălat rufe	148	155	255
— autoturisme	50	53	73
— aspiratoare de praf	76	82	164

C. La celelalte capitole ale indicatorilor sociali s-a estimat următoarea evoluție :

	1989	1990	Proiecție
Invățământ			
— Ponderea populației școlare în totalul populației		20,0	20,4
— Ponderea populației școlare în grupa de vîrstă corespunzătoare		62,6	65,8
— Numărul total al elevilor la 10 000 locuitori		1 926	1 940
— Numărul elevilor ce revin la un cadru didactic		21,8	18,9
— Numărul studenților admiși în anul I la 10 000 locuitori		19	29 (în 1995) 53 (în 1999/2000)
— Numărul studenților la 10 000 locuitori		77	118 (în 1995/1996) 211 (în 1999/2000)
Sănătate			
— Număr de locuitori la un medic		548	502 (în 1995) 460 (în 1999/2000)
Condiții de muncă			
— Durata săptămînii de lucru (ore)	46	40	40
— Număr mediu anual de zile concediu de odihnă și libere/om	88	128	128

Atingerea standardului mediu european urmează să se realizeze eşalonat la diferite grupe de bunuri. Prima urgență o reprezintă alimentația și energia (termică și electrică), pentru care s-au luat măsuri deosebite încă din 1990, ce vor fi amplificate în viitorii 2—3 ani. De reținut că —

în ceea ce privește durata săptămînii de lucru, precum și numărul anual al zilelor libere și de concediu de odihnă — obiectivul menționat se realizează din 1990. În mod prioritar se vor acoperi, de asemenea, necesitățile din sfera ocrotirii sănătății și învățămîntului.

IV. RETEHNOLOGIZAREA RAMURILOR ȘI MODERNIZAREA ECONOMIEI NAȚIONALE: DEZECHILIBRE ECONOMICE ALE PERIOADEI DE TRANZIȚIE

1. Retehnologizarea se declanșează concomitent cu tranziția la economia de piață, dar începînd cu 1991—1992 se va desfășura într-un cadru economico-financiar și legislativ nou.

Procesele de retehnologizare vor permite României să depășească tendințele autarhice generate de politica vechiului regim, structura sa de ramură integrînduse tot mai eficient în activitatea economico-financiară internațională, în structurile economiei europene și mondiale.

Elaborate în formă preliminară, programele de retehnologizare a diferitelor ramuri urmează să fie aprofundate și reciproc corelate în cursul lunilor iunie-iulie ale acestui an. Vor fi întocmite, totodată, o serie de programe prioritare cu caracter național, îndeosebi în domeniul învățămîntului și pregătirii cadrelor, cercetării științifice — sub coordonarea Academiei Române — dezvoltării în profil regional, evoluției proceselor demografice, protecției mediului ambiant etc.

În conexiune cu ansamblul acestor programe, vor fi fundamentate — în mai multe variante alternative — proiecțiile cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în perioada 1990—1992, precum și la orizonturi de timp mai îndepărtat.

2. La temelia modernizării economiei naționale se vor situa electronizarea, informatizarea, robotizarea — ca direcții fundamentale ale actualei revoluții tehnico-științifice. O însemnătate hotărîtoare are penetrația microelectronicii și informaticii în structura produselor, a proceselor și utilajelor de producție, în sistemele informaționale, de fundamentare și adoptare a deciziilor. În cadrul acestui proces, un rol esențial revine informatizării învățămîntului și activităților de cercetare-proiectare, situarea fermă a infor-

maticii la temelia revoluției manageriale pe care o reclamă cu stringență tranziția la economia de piață. Informatica urmează să-și aducă o contribuție importantă la soluționarea problemelor sociale prin asigurarea premiselor pentru adaptarea operativă a ofertei de bunuri la cerere, modernizarea tehnologică a ocrotirii sănătății, ridicarea nivelului de cultură și instruire a întregii populații, supravegherea exigentă a fenomenelor ecologice, promovarea unor noi forme de odihnă și relaxare. Informatizarea va deveni, astfel, suportul tehnologic și informațional al ridicării României la nivelul civilizației materiale și spirituale contemporane. O pregnantă expresie a procesului de modernizare a economiei naționale o va reprezenta creșterea substanțială a ponderii sectorului terțiar în produsul intern brut.

3. În cadrul lucrărilor Comisiei au fost analizate dezechilibrele și contradicțiile economice proprii retehnologizării și modernizării economiei naționale, între acestea putînd fi anticipate :

a) Procesul de dezvoltare și retehnologizare a economiei trebuie să rezolve, la începutul tranziției, probleme specifice, și anume dezechilibre și contradicții grave sectoriale, generate de caracterul centralist-birocratic al sistemului economic sub dictatură, de iraționalitatea și ineficiența repartizării resurselor, de eficiența economică scăzută în toate sectoarele producției materiale, care comportă două modalități de abordare :

— una **imediată**, care să nu aștepte implementarea integrală a mecanismelor economiei de piață și căroră, prin conlucrarea tuturor factorilor interesați, să li se găsească soluții practice operative ;

— alta care ține de derularea procesului **restructurării ramurilor** economiei naționale.

Între cele mai acute „noduri” se numără :

— În sectorul energetic există o discrepanță gravă între potențialul de resurse energetice primar-purtători de energie și necesitățile de energie ale economiei, în actuala sa structură energofagă și actualele tehnologii. Această discrepanță va fi accentuată în viitorul apropiat de nevoia de a restringe în mod hotărât consumul de gaze naturale în scopuri energetice, în vederea alocării unor cantități sporite pentru valorificarea superioară prin chimizare (în prezent, structura consumului de gaze naturale este următoarea : în termocentrale — 28,4% ; chimizare — 12,5% ; consumuri tehnologice în industrie — 48,1% ; sector terțiar — 1,9% ; populație — 9,1%).

Balanța energiei primare este acoperită actualmente în proporție de circa 40% cu resurse din import, asigurarea cu resursele interne fiind limitată la cărbuni și energie electrică produsă în hidrocentrale, precum și la producția de țiței și gaze naturale, care este în declin.

În aceste condiții, se impune continuarea în ritm accelerat a realizării programelor de energetică nucleară și de amenajare a potențialului hidroenergetic al țării.

Concomitent cu reducerea ponderii unor produse energofage în totalul producției naționale, se impune aplicarea în toate ramurile a unor soluții tehnologice care să conducă la reducerea substanțială a consumurilor energetice pe unitatea de produs intern brut.

— Aceeași situație se regăsește în ceea ce privește dezechilibrul dintre baza de materii prime și capacitățile existente. De aceea, un obiectiv major al retehnologizării în toate ramurile consumatoare de materii prime îl constituie fabricarea unor produse noi și aplicarea unor tehnologii moderne care să conducă la o masivă reducere a consumului și a pierderilor tehnologice.

— Protecția mediului înconjurător și respectarea unui nivel rațional al tăierilor de masă lemnoasă presupun modernizarea și reconceperea produselor mari consumatoare și în primul rând al mobilei și ambalajelor din lemn, precum și prin re-

tehnologizarea proceselor din industria celulozei și hirtiei.

— În raporturile dintre industrie și agricultură s-au creat disproportii mari în ambele sensuri, respectiv în ceea ce privește asigurarea cu materii prime agricole a unor ramuri industriale prelucrătoare, cât și a acoperirii unor nevoi vitale ale agriculturii cu produse industriale, în principal cu o gamă adecvată și în cantitățile necesare de îngrășăminte chimice, cu antidăunători, cu seturi de mașini agricole specifice diferitelor tipuri de culturi și de exploatații agricole.

În agricultură se pune problema dezvoltării producției de plante tehnice — floarea-soarelui, sfeclă de zahăr, plante textile, cartofi pentru industrializare și altele

— care să fie asigurate la nivelul cerințelor economiei, îndeosebi prin realizarea de culturi intensive, precum și dezvoltarea în zootehnie a speciilor de animale care să asigure calitativ și cantitativ necesarul de lână, piei și alte materii prime.

La rândul său, industria urmează să dezvolte gama de produse chimice pentru o agricultură intensivă, desigur în condițiile dezvoltării în agricultură a utilizării îngrășămintelor naturale și a speciilor biologice rezistente la dăunători, precum și a unor mașini agricole eficiente, fiabile și ieftine, care să impulsioneze o masivă dezvoltare a mecanizării în toate sectoarele agriculturii și zootehniei.

b) O contradicție fundamentală se va manifesta în sfera politicii economice, între exigențele aplicării unei politici vizînd controlul deficitului bugetar și a unei politici monetare de stabilizare și presiunea exercitată în plan financiar de activitățile nerentabile, mai exact de funcționarea eventuală în economie a unor **restricții bugetare slabe**. Este absolut necesar ca simpla descentralizare a activității economice să fie însoțită de măsuri hotărîte de creare a mediului concurențial (prin privatizare, „spargerea” monopolurilor și concurența importurilor, comercializarea sistemului bancar și alte măsuri adecvate.

c) Mecanismele economiei de piață vor scoate la iveală numeroase discordanțe între structura actuală a producției și cererea (internă și externă), care se vor re-

flecta în subutilizarea unor capacități și disponibilizarea forței de muncă angajate în cadrul lor, creșteri de prețuri la produse deficitare, reorientarea investițiilor etc. Dacă ar fi lăsate exclusiv în seama reglajelor pieței libere, s-ar naște riscul prelungirii excesive a duratei realizării acestor procese, precum și al apariției unor probleme de ordin economic și social, cu evoluție necontrolabilă și urmări imprevizibile. Este necesară valorificarea experienței țărilor avansate de intervenție activă și flexibilă a organelor guvernamentale, care — printr-o politică judicioasă formulată și consecvent promovată — să favorizeze modernizarea și dezvoltarea economiei naționale.

d) **Formele și dimensiunile intervenției statului în susținerea acestor programe nu trebuie să altereze funcționarea economiei naționale, în ansamblul său, pe baza mecanismelor pieței.** Procesul nu se va desfășura, desigur, fără tensiuni, deoarece birocrăția în toate tipurile de economie (mai ales în acelea cu tradiții monopolist-statale, dictatoriale) are tendința de a se reproduce, de a utiliza statul ca pe un instrument de perpetuare a propriei dominații. Democratizarea și autogestiunea reală a unităților este calea cea mai eficientă de urmat.

— Pentru problemele nodale — a căror soluționare implică eforturi materiale și financiare deosebite (greu de suportat de unități disparate) — trebuie inițiate **programe speciale.** Astfel de probleme se pun în domeniul infrastructurii, progresului tehnico-științific, creării de noi locuri de muncă, dezvoltării anumitor complexe teritoriale, eliminării unor crize ecologice.

— Statul va trebui să ofere facilități financiare — subvenții, credite avantajoase, prime de export etc. — sau de altă natură, sectoarelor care trebuie să înregistreze reconversii profunde în profilul lor de activitate, precum și întreprinderilor nou înființate (urmărindu-se cu prioritate dezvoltarea sectorului privat) în domeniile prioritare ale dezvoltării economiei naționale. **Este imperios necesar ca acest sprijin să aibă caracter temporar,** urmînd ca în timp cît mai scurt unitățile respective să reintre integral sub incidența rigorilor pieței, ale concurenței.

e) Între acestea figurează și **falimentul,** a cărui acceptare — cu toate consecințele sale — este obligatorie pentru înfăptuirea proceselor de modernizare a economiei, ca și pentru dezvoltarea ei normală în general. Soluțiile concrete pentru fiecare întreprindere aflată în dificultate sînt extrem de diferențiate pe ramuri (ele sînt schițate în lucrările de fundamentare care urmează a fi dezbătute în continuare).

f) Apar unele contradicții din cauza ritmului diferit în care se desfășoară modernizarea principalelor ramuri, nu numai în virtutea particularităților acestora, ci și datorită faptului că resursele investiționale nu pot acoperi, în termene scurte, toate nevoile de reutilizare tehnologică a economiei. Acest dezechilibru este acutizat și de împrejurarea că am moștenit investiții neterminate în valoare de circa 380 miliarde lei, a căror finalizare ar necesita încă 450 miliarde lei (adică potențialul investițional al economiei pe circa 2 ani), în condițiile în care o bună parte din aceste obiective au fost concepute din start în mod neeconomic.

În linii mari, se poate sconta pe o revitalizare mai rapidă a agriculturii, industriei bunurilor de consum, turismului și altor domenii ale sectorului terțiar.

g) Introducerea principiilor economiei de piață, mai ales în etapa ei inițială și hotărîtoare, se va realiza într-un mediu impregnat de inerția vechiului sistem (pregătirea și experiența cadrelor, raporturile existente între indivizi și socio-grupuri, structurile birocratice ce se mențin o anumită perioadă, psihologia socială încă marcată de mentalități administrative etc.). Lichidarea acestui sistem impune, de aceea, o veritabilă **revoluție managerială,** crearea premiselor pentru afirmarea și promovarea noilor generații de cadre, cu înaltă competență profesională, pregătite să acționeze eficient în condițiile economiei de piață. Aceasta trebuie realizată **prioritar,** deoarece este o chestiune vitală. Transformarea economiei este un proces cu o pronunțată dimensiune culturală; societatea românească trebuie să învețe cum funcționează piața în chiar procesul tranziției. Este necesar ca un număr cît mai ridicat de tineri să meargă în țările avansate la studii și activitate practică.

h) Apar o serie de probleme și datorită evoluției inevitabil neuniforme a componentelor mecanismului economic ; datorită structurii lor esențialmente diferite, eliminarea elementelor vechiului sistem și instaurarea elementelor noului sistem nu se suprapun nici în timp și nici ca sfere de cuprindere (ca, de pildă, aplicarea unei politici macroeconomice de stabilizare când restricțiile bugetare ale întreprinderilor sînt încă insuficient de tari sau piața „în formare“ nu disciplinează politica salarială a întreprinderilor devenite autonome). Blocajele și evoluțiile incontroleabile generate de astfel de situații

ar fi inerent însoțite de procesul inflaționist, care poate deveni un adevărat flagel al economiei.

*

În vederea preîntîmpinării evoluției necontrolate a contradicțiilor, a soluționării anticipative a acestora, a minimizării costurilor sociale, importanță determinantă are nu numai concepția generală a tranziției, ci și instituirea unui **cadru juridic adecvat** precum și **eșalonarea judicioasă a măsurilor practice** în vederea realizării strategiei propuse (probleme abordate în următoarele două capitole).

V. ASIGURAREA CADRULUI JURIDIC

1. Trecerea la economia de piață impune **instituirea unui cadru juridic adecvat**, menit să reglementeze unitar și nediscriminatoriu funcționarea, în noile condiții, a tuturor agenților economici. În perioada de după revoluție au fost adoptate o serie de măsuri legislative în această direcție. În lucrările de fundamentare ale Comisiei guvernamentale este inclus un studiu complet privind actele normative noi adoptate în intervalul decembrie 1989 — mai 1990, precum și lista reglementărilor vechi abrogate.

2. În ansamblu, însă, cadrul juridic necesar abia urmează a fi constituit, pornindu-se de la strategia generală a tranziției la economia de piață. În abordarea acestei complexe probleme, se conturează **trei modalități posibile** :

a) inițierea acțiunilor practice **după** ce se elaborează întregul pachet de norme juridice care statuează în mod cuprinzător mecanismele economiei de piață ;

b) introducerea măsurilor practice necesare, **concomitent** cu adoptarea eşalonată a noilor acte normative, pe tot parcursul perioadei de tranziție ;

c) elaborarea unui cadru juridic care, **instituirea bazei economiei de piață**, să permită ordonarea acțiunilor preconizate

în acest sens și **concretizarea ulterioară**, pe măsura acumulării experienței necesare, a reglementărilor specifice diferitelor domenii de activitate.

Prima variantă beneficiază de avantajul unei coerențe interioare sporite, dar amîină implementarea mecanismelor economiei de piață, menținînd și riscul pe care-l implică elaborarea legislației, fără existența unei practici economico-sociale relevante. Cea de-a doua variantă — mai operativă, cel puțin aparent — are însă neajunsul că implică riscul ca noile reglementări să nu poată fi reciproc corelate, ceea ce ar presupune inevitabile reveniri de natură să imprime întregului proces un caracter labil și inconsecvent.

A treia variantă, care — **statuînd de la început** principiile și mecanismele de bază ale economiei de piață — urmărește să evite minusurile, fără a pierde avantajele primelor două variante ; în același timp, ea deschide largi posibilități pentru înfăptuirea acțiunilor practice îndreptate în această direcție, orientînd în mod convergent programele sectoriale, precum și activitatea laborioasă de cristalizare a întregii legislații necesare. Pe această concepție este clădită propunerea de „acte normative ce urmează a fi adoptate“ (vezi punctul D „Asigurarea cadrului juridic“ din

tabelul sinoptic). Printre avantajele acestei soluții pot fi menționate :

- depășirea confuziei provocate de multitudinea de abordări ale economiei de piață, deseori dezarticulate, dominate de absolutizarea amănuntelor, neancorate în timpul și spațiul economic ;

- depășirea opoziției dintre „terapia de șoc” și „tranziția graduală” și, mai ales, a incertitudinii implicate de ultima prin statuarea regimului de drept al economiei de piață **în ansamblu** ;

- garantarea de la început a ireversibilității și credibilității instituirii economiei de piață, de care depinde comportamentul agenților interni și al organismelor economice, financiare, bancare internaționale, al statelor cu economie dezvoltată, al firmelor cu potențial economic și, în general, al agenților fluxului de capital străin.

3. Conținutul cadrului juridic îl constituie **statuarea principiilor fundamentale ale economiei concurențiale** pentru care a optat țara noastră și conservarea valorilor perene ale acesteia, verificate de evoluția contemporană a economiei țărilor dezvoltate :

- a) Prin el ar urma să se instituie **cadru economico-financiar**, cuprinzând prevederi cum sînt :

- garantarea începerii și desfășurării normale a procesului de privatizare a întreprinderilor pe baze economice stimulativе și angajante ;

- autonomia întreprinderilor și organizațiilor economice din toate sectoarele de producție și servicii, indiferent de forma de proprietate ;

- asigurarea funcționării nestingherite a mediului competițional pentru toate întreprinderile ;

- liberalizarea prețurilor și a relațiilor economice internaționale, precum și a fluxurilor de capital ;

- garantarea investitorilor străini ;

- promovarea activității de reglare a proceselor economice la nivel macroeconomic, îndeosebi prin dimensionarea masei bănești, a veniturilor și cheltuielilor bugetare, elaborarea de strategii de dezvoltare cu valoare de „studii de piață la scară națională”.

- b) Se impune, de asemenea, a fi definit **cadrul social** al tranziției la economia de piață, referitor la angajarea și utilizarea forței de muncă, salarizarea, protecția socială, regimul de muncă, asigurarea calității vieții, protecția mediului etc.

- c) De asemenea, urmează a fi reglementat **cadrul sectorial** al desfășurării activității economice, îndeosebi în ceea ce privește structura organizatorică și decentralizarea radicală a activității în diferitele ramuri ale economiei naționale.

4. Consacrarea juridică a principiilor fundamentale ale economiei de piață concurențială orientează, corelează și garantează programul de tranziție care poate fi pus în aplicare prin reglementări operative, pe baza legii, la nivel guvernamental sau chiar la nivelul ministerelor și al celorlalte organe centrale de specialitate, cu activitate economică, așa cum cere, de altfel, principiul separării puterilor.

Prin acest cadru juridic, Guvernul ar putea să fie împuternicit ca — pentru un timp limitat, de unul sau doi ani — să poată adopta norme primare în domeniul organizării și conducerii activității economice, în procesul implementării mecanismelor economiei de piață.

Principiile care definesc conținutul cadrului juridic al economiei de piață, menționate mai sus, vor cuprinde și specificațiile de bază pe domenii.

5. La elaborarea normelor juridice de aplicare a programului de tranziție, se va urmări :

- ca structura normelor unei etape să deschidă cîmp liber normelor etapei următoare ;

- reactivarea și completarea acelor norme care, deși erau concepute pentru condițiile economiei de piață, nu au putut fi aplicate sau au fost utilizate parțial ;

- abrogarea totală a oricăror norme juridice neconforme cu mecanismele economiei de piață.

Corelațiile între normele juridice urmează să genereze relații între subiecți pe orizontală, în condițiile în care structurile organizatorice trebuie să stimuleze sau să inhibe aceste relații, exclusiv prin pîrghii economice, financiare și monetare.

Lista actelor normative ce urmează a fi elaborate și adoptate în perioada 1990—1992 este cuprinsă în capitolul următor (punctul D).

VI. PROPUNERI PRIVIND EȘALONAREA PRINCIPALELOR MĂSURI PENTRU TRANZIȚIA LA ECONOMIA DE PIAȚĂ ÎN PERIOADA 1990—1992

Obiective/instrumente ale politicii	Măsuri adoptate		Măsuri propuse	
	22 decembrie 1989 — aprilie 1990	mai-decembrie 1990	1991	1992
A. CADRUL ECONOMIC-FINANCIAR				
1. Promovarea sectorului economic particular — privatizarea				
Instituirea dreptului de a se organiza și desfășura activități economice bazate pe proprietatea privată	S-au înființat întreprinderi particulare cu până la 20 salariați, asociații cu scop lucrativ, asociații familiale, firme ale persoanelor fizice care activează în mod independent	Extinderea limitei privind numărul de salariați la peste 20		
Intensificarea participării investitorilor străini la dezvoltarea economică a României	A fost instituit dreptul pentru investitorii străini de a înființa în România societăți comerciale cu capital străin 100%. (Acest drept era limitat la o cotă de capital de până la 49%)			
Darea în folosință, pe o perioadă îndelungată, de pământ producătorilor individuali care doresc să facă agricultură	S-a repartizat pământ producătorilor individuali, în folosință pentru o perioadă îndelungată. În prezent producătorii individuali au în proprietate sau în folosință 2,6 milioane ha teren arabil	Adoptarea legii proprietății		
Privatizarea locuințelor din fondul de stat, construite de stat	Producătorii individuali hotărăsc ce produc și destinația producției Gospodăriile țărănești se pot asocia pe baza liberei alegeri în asociații, cooperative care au autonomie totală în ce privește producția și valorificarea acesteia Pământul arabil folosit de producătorii individuali și cooperativele agricole este de cca. 7,5 milioane ha (aproape 30% din suprafața arabilă totală) A fost adoptată o lege pentru vânzarea locuințelor din fondul de stat, construite de stat, la cererea cetățenilor		Adoptarea legii pentru construirea locuințelor și caselor de odihnă proprietate personală	

Obiective/instrumente ale politicii	Măsuri adoptate		Măsuri propuse	
	22 decembrie 1989 — aprilie 1990	mai-decembrie 1990	1991	1992
Reducerea ponderii sectoru- lui economic de stat prin privatizare	Înființarea Secretariatului de Stat pentru Problemele Privatizării		Transformarea întreprinderilor de stat în regii publice, societăți co- merciale, societăți mixte comerciale (pe acțiuni) în care statul va deține numai o parte din acțiuni Concesionarea sau arendarea, sub diferite forme, a unor unități de stat, cu posibilitatea cumpărării lor ulterioare de către întreprin- zători Ca rezultat al privatizării, sectorul de stat ar urma să cuprindă : — în <i>varianta I</i> (minimală) energetica, unele întreprinderi din industria extractivă, o parte a exploatărilor agricole și fondului forestier, sistemul de bază al transporturilor și telecomunicațiilor, producția destinată apărării naționale, o parte a fondului de locuințe, cea mai mare parte a infrastructurii pentru ocrotirea sănătății, învățământ și alte nevoi sociale — în <i>varianta a II-a</i> întreaga industrie extractivă și adaugă la <i>varianta I</i> întreprin- deri din alte ramuri ale industriei grele (metalurgie, chimie, materiale de construcții, construcții de mașini etc.)	

2. Liberalizarea prețurilor

Variantă I

Formarea liberă a prețuri-
lor

Prețurile se formează liber la produsele :

- agroalimentare vândute direct pe piață
- de producătorii individuali, asociațiile și cooperativele liber constituite ;
- realizate de întreprinderile mici, asocia-
ții ș.a. proprietate privată ;
- realizate de societăți comerciale cu parti-
cipație străină

Liberalizarea prețurilor, de la 1 ianuarie 1991, la un număr de pro-
duse reprezentând 40—50%, din nomenclatorul total, simultan cu
stabilirea la un nivel real a cursului valutar al leului

Extinderea acțiunii de liberalizare a prețurilor, începând cu 1 ia-
nuarie 1992, la 80—85% din nomenclatorul de produse

După 1992, controlul de stat se va mai menține, în funcție de nece-
sități, numai la unele bunuri esențiale pentru nivelul de trai
(alimentele de bază, energia, combustibili, medicamentele de uz
general, unele articole destinate copiilor, tarifele unor transpor-
turi, chiriiile) și eventual la unele mijloace de producție. Sfera
acestora se va restringe în continuare, o dată cu crearea condi-
țiilor pentru echilibrarea cererii și ofertei, precum și pentru des-
fășurarea unei concurențe semnificative pe piața internă.

Variantă a II-a

Liberalizarea treptată a prețurilor și tarifulor la produsele și ser-
viciile realizate de unitățile de stat, la început pentru produsele
și serviciile care se realizează de mai mulți producători și cu un
echilibru relativ al cererii și ofertei. Se vor practica : prețuri și

Obiective/instrumente ale politicii	Măsuri adoptate			Măsuri propuse	
	22 decembrie 1989 — aprilie 1990	mai-decembrie 1990	1991	1992	
tul bancar, cu alocarea bazată pe criteriile pieței — ale cererii și ofertei de resurse financiare, ale eficienței Crearea pieței monetare (componentă a pieței financiare)	— redresarea agriculturii și altor sectoare economice chemate să restabilească echilibrul între cererea și oferta de bunuri de consum și servicii pentru populație	Măsuri tranzitorii privind relațiile întreprinderilor de stat cu bugetul de stat :	Introducerea impozitului pe salariile individuale	Reforma sistemului de impozite și taxe:	
		— introducerea impozitului pe beneficiu, pentru a se asigura creșterea autonomiei financiare a întreprinderilor — perfecționarea finanțării investițiilor la întreprinderile în funcțiune, prin eliminarea fluxurilor de fonduri prin centralele industriale	Unificarea sistemului de impunere pentru veniturile unităților economice, ale cooperativei meșteșugărești, de consum Reconsiderarea impozitului pe veniturile gospodăriilor agricole individuale	— participarea tuturor agenților economici la formarea veniturilor statului în raport cu capacitatea lor economică ; — tratamentul fiscal nediscriminatoriu al tuturor întreprinderilor, indiferent de forma de proprietate ; — eliminarea distorsiunilor existente în impozitarea veniturilor personale ; — introducerea taxei pe valoarea adăugată etc.	
Deblocarea circuitelor bănești prin reluarea procesului normal de creditare bancară și înlăturarea limitelor stabilite în mod voluntarist, fără legătură cu evoluția activității economice			Crearea formelor instituționale și a instrumentelor specifice pieței monetare prin care întreprinzătorii pot mobiliza resurse financiare pe termen scurt Reorganizarea Băncii Naționale și separarea funcției de emisiune monetară de funcția comercială (acordarea de		

Obiective/instrumente ale politicii	Măsuri adoptate		Măsuri propuse	
	22 decembrie 1989 — aprilie 1990	mai-decembrie 1990	1991	1992
Crearea pieței capitalului (componentă a pieței fi- nanciare)	Deconcentrarea procesului de mobilizare a economiilor bănești ale populației prin instituirea dreptului băncilor de a păstra disponibilitățile micilor întreprinzători și a efectua operațiuni bancare pentru aceștia	Dezvoltarea activității de atragere a economiilor bănești ale agenților economici (inclusiv populația) prin bănci comerciale, bănci mutuale și cooperatiste etc.	credite întreprin- zătorilor) Înființarea de noi bănci comerciale și reorganizarea ac- tualelor bănci	
	Majorarea dobânzilor pentru depunerile bănești ale populației la casele de economii ; redimensionarea nivelului dobânzilor inter-bancare		Liberalizarea stabilirii de către bănci a nive- lului dobânzilor pe baza raportului între cererea și oferta de resurse financiare	
	Trecerea treptată la creditarea pe termen mijlociu și lung a inves- tițiilor pe baza resurselor financiare mobilizate pe termene adec- vate și din fonduri puse la dispoziția băncilor de către buget (în cazul investițiilor decurgând din politica de structură a statului- infrastructură, ecologie etc.). Majorarea fondurilor statutare ale băncilor		Punerea bazelor pieței capitalului prin două procese care se întrepătrund : — reorganizarea unor instituții financiare și înființarea altora noi specializate în fi- nanțarea investițiilor ; — înființarea instituțiilor de tip bursă pen- tru operațiuni cu acțiuni și alte hîrtii de valoare. Instituirea dreptului pentru unitățile econo- mice de a plasa resursele financiare dis- ponibile în investiții și alte operațiuni pe piața monetară, a capitalului.	
4. Asigurarea stabilității monetare, contracararea presiunii inflaționiste				
Politica salariilor asigurarea echilibrului între evoluția salariilor și aceea a producției	Introducerea în întreprinderile de stat a unui normativ privind fondul de salarii, în co- relare cu producția realizată	Elaborarea unui mecanism de intervenție indirectă pentru asigu- rarea unui raport corespunzător între creșterea salariilor și aceea a producției		
Politica bugetară echilibrul bugetului de stat	Acoperirea cheltuielilor bugetului de stat din venituri normale (reale)	Asanarea financiară a dezechilibrelor fi- nanciare acumulate la nivelul unităților economice în limita excedentelor buge- tului de stat din a- nii anteriori și a	Menținerea bugetului de stat echilibrat cu venituri normale, fiind exclusă apelarea la emisiunea monetară directă sau indirectă ca sursă de finanțare a cheltuielilor bu- getare Reducerea ponderii bugetului de stat în finanțarea cheltuielilor pentru activitățile economice	

Obiective/instrumente ale politicii	Măsuri adoptate		Măsuri propuse	
	22 decembrie 1989 — aprilie 1990	mai-decembrie 1990	1991	1992

altor resurse financiare disponibile în acest scop

Continuarea operațiunii de asanare financiară a dezechilibrelor existente la unele unități economice, acumulate din anii precedenți, concomitent cu procesul de restructurare a acestora pe criteriile economiei de piață

Politica banilor și a creditului

Mentineră evoluției masei monetare în concordanță cu cerințele dezvoltării economiei naționale și ale creșterii rezervelor internaționale ale României, urmându-se stabilitatea monedei naționale (proces complex, dependent de implementarea mecanismelor economiei de piață, reînnoirea ramurilor și modernizarea economiei naționale, restructurarea întreprinderilor etc.)

Restabilirea proporției între veniturile bănești ale populației și potențialul economiei naționale de absorbție a acestora.

Creșterea desfacerilor de bunuri de consum și a serviciilor pentru populație (inclusiv prin import); adoptarea unui set de măsuri vizând: reluarea vânzării de locuințe din fondul de stat, a vânzării de mărfuri pe credit; intensificarea procesului organizat de economisire a unei părți din veniturile populației, a activității de asigurări de stat de bunuri și persoane etc.

Reluarea construcției de locuințe cu sprijinul statului în credite și execuție.

Eliminarea treptată a dezechilibrelor între cererea și oferta de bunuri de consum și servicii pentru populație (proces de durată, care va depăși orizontul anului 1992, fiind condiționat de reînnoirea ramurilor, modernizarea economiei și subramurilor economiei naționale, integrarea eficientă în circuitul economic mondial)

Politica prețurilor și a cursului de schimb

A se vedea punctele 2 și 6

5. Liberalizarea comerțului exterior și a investițiilor străine

Eliminarea monopolului de stat asupra comerțului exterior

Extinderea dreptului de a se angaja în relații economice internaționale la unitățile producătoare de mărfuri și servicii

Apariția sectorului particular în comerțul exterior

Renunțarea la monopolul de stat asupra comerțului exterior; deconcentrarea activității de comerț exterior; tratamentul egal al agenților economici de comerț exterior indiferent de forma de proprietate

Descentralizarea întregii activități de comerț exterior; se vor menține comenzi de stat la principalele produse de export și materii prime și bunuri de consum esențiale din import

Stimularea atragerii capitalului străin în România

Descentralizarea deciziei privind aprobarea înființării de societăți comerciale cu participare străină

Acordarea de facilități investitorilor străini, similare cu celea practicate în alte țări referitoare la nivelul admis al cotei de participare la capital, regimul fiscal etc.

Obiective/instrumente ale politicii	Măsuri adoptate		Măsuri propuse	
	22 decembrie 1989 — aprilie 1990	mai-decembrie 1990	1991	1992
Folosirea de către stat a instrumentelor de stimulare economică pentru realizarea obiectivelor politicii sale de comerț exterior și înlocuirea celor administrative	Reducerea nomenclatorului produselor la care se stabilesc sarcini de plan	Implementarea instrumentelor economice și financiar-valutare de stimulare (taxe vamale, curs de schimb real, sistem fiscal, asigurări, dobânzi bancare etc.).		
Asigurarea cadrului juridic extern pentru dezvoltarea comerțului exterior românesc	Renegocierea unor acorduri și convenții bilaterale în vigoare, negocierea unor noi acorduri bilaterale; reluarea pe baze noi a negocierilor cu țările membre ale C.A.E.R., cu C.E.E.; înființarea de acțiuni pentru eliminarea unor obstacole pe care unele țări membre ale G.A.T.T. le practică în comerțul exterior cu România; reactivarea relațiilor cu F.M.I., B.I.R.D. și aderarea la unele dintre afiliatele B.I.R.D.			
6. Introducerea convertibilității leului				
Eliminarea practicilor de cursuri multiple	Unificarea cursului comercial cu cel necomercial	Folosirea cursului de schimb în decontarea tuturor operațiunilor de comerț exterior, concomitent cu aplicarea unor măsuri de stimulare a exporturilor	Modificarea cursului de schimb al leului la un nivel de echilibru (și ajustarea periodică a acestuia, pe o bază economică). Acest mod de modificare a cursului de schimb se va menține până la trecerea la convertibilitatea leului	
Introducerea unui curs de schimb care să asigure echilibrul între prețurile interne ale mărfurilor și serviciilor care fac obiectul comerțului exterior românesc și prețurile externe ale acestora, să stimuleze competitivitatea.	Stabilirea unui curs de schimb de 21 lei/dolar (față de 14,92 media cursului comercial și de 8,99 media cursului necomercial pe anul 1989)			
Liberalizarea unor operațiuni valutare care constituiau monopol de stat	Cursul de schimb fluctuează săptămânal, pe baza unui coș valutar			
	Instituirea dreptului ca unele sectoare și unități economice să rețină și să utilizeze o parte din încasările lor valutare	Extinderea dreptului de a reține și utiliza o parte din încasările în valută pentru toate unitățile economice cu activitate de comerț exterior; ajustarea periodică a cotelor procentuale reținute din încasările valutare, în funcție de cerințele echilibrului valutar.		

Obiective/instrumente ale politicii	Măsuri adoptate			Măsuri propuse	
	22 decembrie 1989 — aprilie 1990	mai-decembrie 1990	1991	1992	
Eliminarea restricțiilor existente în utilizarea valurilor pe teritoriul României și a monedei naționale în operațiuni de comerț exterior, de plăți ale străinilor; concentrarea operațiunilor în valută	Eliminarea obligativității pentru cetățenii români de a depune la bănci sumele în valută și introducerea dobânzii în valută (în locul aceleia în lei) la conturile personale în valută Anularea interdicției de a se face unele importuri cu plata în lei Introducerea dreptului pentru societățile comerciale cu participare străină de a face operațiuni de comerț exterior în lei și de a transfera în valută o parte din beneficiul în lei Extinderea dreptului de a efectua operațiuni în valută și la celelalte bănci (altele decât Banca Națională și Banca Română de Comerț Exterior)			Creșterea numărului și volumului de operațiuni de comerț exterior cu plata în lei Eliminarea obligativității ca, pe teritoriul României, persoanele străine să efectueze plăți numai în valută pentru unele produse și servicii	

Instituirea convertibilității leului

Variantă I

1 ianuarie 1992, cu condiția asigurării unei rezerve valutare de 3—3,5 miliarde dolari și a practicării metodelor uzuale pe plan internațional de protecție a monedei naționale

Variantă a II-a

După 1992, în funcție de înfăptuirea ansamblului de măsuri preconizate pentru perioada de tranziție, atât a celor referitoare la implementarea mecanismelor economiei de piață, cât și a celor legate de rețehnologizarea ramurilor și modernizarea economiei naționale

7. Planificarea macroeconomică

Schimbarea radicală a funcției planificării macroeconomice, care pierde vechiul caracter imperativ, Pentru programele pe trim. I și II ale anului 1990, numărul indicatorilor a fost redus substanțial. Ca sarcini fizice obligatorii s-au menținut numai produsele determinate pentru aprovizionarea populației, Elaborarea actelor și metodologiilor necesare planificării preponderent indicative

Obiective/instrumente ale politicii	Măsuri adoptate		Măsuri propuse	
	22 decembrie 1989 — aprilie 1990	mai-decembrie 1990	1991	1992
centralist-birocratic, devenind preponderent <i>indivizivă</i>	desfășurarea activității economice și îndeplinirea unor angajamente asumate de stat pe plan extern (67 de produse industriale)	Fundamentarea în noua concepție a proiectiei dezvoltării economiei românești în perioada 1991—1992 și pe termen lung		

8. Descentralizarea procesului de luare a deciziilor

Înfăptuirea principalelor obiective menționate la punctele 1—7 pentru implementarea mecanismelor economiei de piață a declanșat descentralizarea procesului de luare a deciziilor economice, atribuit esențial al întreprinzătorilor, indiferent de forma de proprietate. Interesele generale ale societății, reprezentată prin stat, cu privire la realizarea obiectivelor politicii macroeconomice urmează a se realiza, de regulă, prin instrumente de stimulare (politici comerciale, financiare, monetare etc.), corespunzător rolului nou al statului în viața economică, înlocuindu-se mijloacele administrative de conducere a economiei.

Măsurile deja adoptate pentru descentralizarea procesului de luare a deciziilor economice privesc: organizarea, conducerea și funcționarea întreprinderilor, a asociațiilor liber constituite ale acestora, precum și a organelor centrale; stabilirea necesarului de forță de muncă; activitatea de investiții; contractele economice; formarea prețurilor, finanțarea producției, investițiilor și activităților sociale.

Procesul de descentralizare a deciziei economice va continua, concomitent cu aplicarea principalelor măsuri prevăzute la punctele 1—7 pentru perioada de tranziție

B. CADRUL POLITICII SOCIALE — MĂSURI PRIVIND PROTECȚIA SOCIALĂ

- Dezvoltarea unui sistem modern de protecție socială
 - înălțarea închinărilor existente în sistemul de salarizare și în cel de pensii și asigurări sociale:
 - restabilirea drepturilor privind sporurile pentru condiții grele de muncă, activitatea în timpul nopții și în zilele libere, limitele de vîrstă și vechime în muncă mai reduse pentru pensie în sectoarele cu muncă grea, majorarea pensiilor țărânilor, a pensiilor de urmaș etc.
 - înălțarea „condițiilor” din sistemul de salarizare care restricționau închinăbilit nivelul salariilor individuale și acordarea acestora
 - anularea limitei maxime de salariu pentru acordarea alocației de stat pentru copii
 - Instituirea unui sistem de drepturi și obligații ale persoanelor pentru perioada de șomaj (drepturi bănești, obligații, ca urmare a cursurilor de recalificare etc.)
 - Instituirea salariului minim
 - Perfecționarea sistemului de asigurări sociale prin consensul între sindicate, întreprinderi și guvern în ce privește atât formele și gradul de asigurare, cât și mărimea contribuției fiecărei părți
 - Instituirea unui sistem de asistență socială pentru grupurile defavorizate (ex. handicapați) și a unei politici speciale de suport pentru tineret

Obiective/instrumente ale politicii	Măsuri adoptate		Măsuri propuse	
	22 decembrie 1989 — aprilie 1990	mai-decembrie 1990	1991	1992
2. Reducerea timpului legal de muncă și mărirea co- respunzătoare a timpului pentru refacerea fizică și psihică, afirmarea și dez- voltarea personalității u- mane; adoptarea unui complex de măsuri pen- tru îmbunătățirea condi- țiilor de viață ale popu- lației	Reducerea săptămânii de lucru la 5 zile a 8 ore (și sub 8 ore în sectoarele cu muncă greă) Mărirea concediului suplimentar de odihnă în locuri de muncă grele, cu noxe etc. Desființarea sistemului de raționalizare a consumului populației și reducerea unor prețuri aberante la energie electrică, gaze naturale, servicii de telecomunicații etc. Eliminarea unor plăți obligatorii, inechita- bile, ale populației — participarea cu părți sociale la fondurile întreprinderii, cu con- tribuții bănești și în muncă în localitățile unde domiciliază etc. Creșterea normelor de hrană în unitățile spitalicești, asigurarea mijloacelor mate- riale și financiare pentru îmbunătățirea activității de învățământ, ocrotire a sănă- tății, cultură-artă, sport Acordarea unor condiții speciale tinerilor la cumpărarea de locuințe din fondul de stat			

Măsuri pentru modernizarea activității de învățământ, perfecțio-
nare a pregătirii profesionale, asistență sanitară, protecție a me-
diului înconjurător

C. MĂSURI PRIVIND RETEHOLOGIZAREA RAMURILOR ȘI MODERNIZAREA ECONOMIEI NAȚIONALE

Conform graficului inițial adoptat, acest punct va fi definitivat în cursul lunilor iunie-iulie 1990

D. ASIGURAREA CADRULUI JURIDIC *
(acte normative ce urmează să fie adoptate)

Nr. crt.	Titlul actului normativ	Termen pentru depus proiectul	Intrarea în vigoare (propunere)
1	Legea proprietății	30.06.1990	01.10.1990
2	Legea întreprinderii	30.06.1990	01.10.1990
3	Legea planificării	30.09.1990	01.01.1992
4	Legea contractelor	30.06.1990	01.10.1990
5	Legea privind regimul prețurilor și tarifelor	30.06.1991	01.07.1991 sau 01.01.1992
6	Legea profitului	30.12.1990	01.07.1991
7	Legea comerțului exterior	30.09.1990	01.01.1991
8	Legea pentru aplicarea tarifului vamal	31.12.1990	01.01.1992
9	Legea finanțelor publice	30.08.1991	01.01.1992
10	Legi ale impozitelor și taxelor	30.06.1991	01.01.1992
11	Legea asigurărilor sociale	30.09.1990	01.01.1991
12	Legea asigurărilor de stat	30.09.1990	01.01.1991
13	Legea fructificării economiilor populației	30.06.1990	01.01.1991
14	Legea contabilității publice	30.09.1990	01.01.1991
15	Legea controlului financiar	30.08.1990	01.10.1990
16	Legea bancară	30.12.1990	01.07.1991
17	Legea creditului	30.12.1990	01.07.1991
18	Legea agriculturii	30.12.1990	01.07.1991
19	Legea fondului funciar	30.09.1990	01.01.1991
20	Legea privind protecția mediului înconjurător	30.12.1990	01.07.1991
21	Legea apelor	30.12.1990	01.07.1991
22	Legea pădurilor	30.12.1990	01.07.1991
23	Legea protecției plantelor și folosirea pesticidelor	30.12.1990	01.07.1991
24	Legea minelor	30.12.1990	01.07.1991
25	Legea geologiei	30.09.1990	01.01.1991
26	Legea comerțului interior	30.09.1990	01.01.1991
27	Legea turismului	30.06.1990	01.01.1991
28	Legea încadrării în muncă	30.09.1990	01.03.1991
29	Legea salarizării	30.06.1990	01.01.1991
30	Legea perfecționării pregătirii profesionale și a recalificării	30.09.1990	01.03.1991

* Actele normative adoptate în perioada 22 decembrie 1989 — 30 aprilie 1990 sînt conținute în anexa nr. 1 (Buletinul 6 C) din lucrările de fundamentare.

Nr. crt.	Titlul actului normativ	Termen pentru depus proiectul	Intrarea in vigoare (propunere)
31	Codul muncii	30.06.1990	01.01.1992
32	Legea concediilor de odihnă	30.09.1990	01.01.1991
33	Legea pensiilor	30.06.1990	01.01.1991
34	Legea sănătății	30.09.1990	01.01.1991
35	Legea administrației locale	30.09.1990	01.01.1991
36	Legea cooperăției	30.09.1990	01.01.1991
37	Legea sistemului informa- țional	31.03.1991	01.01.1992
38	Legea privind regimul valutar	01.07.1991	01.01.1992
39	Legea privind registrul comercial	30.09.1990	01.01.1991
40	Legea privind construirea și administrarea rezervei na- ționale materiale	30.06.1990	01.01.1991
41	Legea energiei electrice și termice	30.06.1990	01.01.1991

S U M A R U L
PRINCIPALELOR SINTEZE ALE STUDIILOR EFECTUATE

I. TEZELE PRELIMINARE CU PRIVIRE LA STRATEGIA PERIOADEI DE TRANZIȚIE LA ECONOMIA DE PIAȚĂ ÎN ROMÂNIA (BULETINUL Nr. 1)

II. STUDII PRIVIND CADRUL ECONOMICO-FINANCIAR, CADRUL GENERAL AL POLITICII SOCIALE ȘI ASIGURAREA CADRULUI JURIDIC, PREZENTATE DE GRUPELE DE SPECIALIȘTI PENTRU DEZBATERILE PUBLICE ALE COMISIEI (BULETINELE 2—6)

III. SINTEZE ALE STUDIILOR REFĂCUTE PE BAZA DEZBATERILOR PUBLICE ALE COMISIEI :

— CADRUL ECONOMICO-FINANCIAR (BULETINUL 6 A— vol. 1 și 2)

1. Cu privire la necesitatea pluralismului formelor de proprietate în condițiile economiei de piață

- Principii generale de fundamentare a procesului de privatizare.
- Principalele probleme de soluționat în vederea privatizării în industrie.
 - Societățile comerciale private noi.
 - Privatizarea întreprinderilor industriale existente.
 - Situația actuală a întreprinderilor industriale din România.
 - Probleme ale evaluării patrimoniului întreprinderilor industriale existente.
- Opțiuni privind formele principale de organizare a proprietății și alte căi de stimulare a inițiativei libere.
- Direcții de acțiune cu caracter general pentru stimularea procesului privatizării.
 - Constituirea surselor de capital.
 - Pregătirea personalului managerial și a întreprinzătorilor.
 - Intensificarea preocupărilor pentru informarea populației, îndeosebi a salariaților.
 - Revederea și actualizarea Codului comercial al României.
 - Organizarea agenților economici de stat.
- Implementarea economiei de piață în turism.
- Orientări și măsuri pentru trecerea la economia de piață în comerțul interior.

— Documentar : Preocupări ale unor țări est-europene privind privatizarea unităților economice.

2. Strategia liberalizării prețurilor în România în condițiile trecerii la economia de piață

- Situația actuală în domeniul prețurilor — cauzalități și disfuncționalități.
- Primele îmbunătățiri în domeniul prețurilor.
- Sistemul de prețuri în economia de piață a României.
- Liberalizarea prețurilor în perioada de trecere treptată la economia de piață.
- Unele măsuri necesare pentru punerea în aplicare a liberalizării prețurilor.
 - Greutăți și limite de ordin financiar și administrativ.
 - Măsuri de ordin economic și financiar.
 - Modificarea cadrului juridic și instituțional actual.
 - Înființarea unei comisii guvernamentale de prețuri.
- Fundamentarea unui nou sistem de prețuri în gospodărirea apelor, corespunzător condițiilor trecerii la economia de piață.
- Documentare :
 - Sistemul de prețuri în unele țări vest-europene.
 - Unele probleme de prețuri și inflație în unele țări est-europene.

- Listă exemplificativă a produselor și serviciilor cu prețuri și tarife negociabile și a celor cu prețuri administrate de stat pe plan central, în perioada de tranziție către o economie de piață.
- Situația prețurilor la materii prime, comparativ cu prețurile externe.
- Perfecționarea sistemului informațional în domeniul prețurilor.

3. Sistemul financiar, băncile și circulația monetară

A. ROLUL ȘI FUNCȚIILE FINANTELOR, ÎN SPECIAL ALE BUGETULUI

- Situația actuală în domeniul finanțelor, în special al bugetului de stat.
 - Condiționări.
 - Trăsături ale finanțelor, în special ale bugetului de stat.
 - Controlul financiar al statului.
- Măsuri adoptate în sfera finanțelor, în special a bugetului de stat.
- Rolul și funcțiile finanțelor, în special ale bugetului de stat în economia de piață; măsuri în perioada de tranziție.
 - Premise ale noilor mecanisme și forme instituționale financiare în economia de piață.
 - Teze cu privire la rolul și funcțiile finanțelor, în special ale bugetului de stat în economia de piață.
 - Schimbări în rolul statului și al finanțelor în conducerea și controlul activității economice și sociale.
 - Restructurarea bugetului de stat (sistemul de venituri ale bugetului de stat; sistemul de cheltuieli și echilibrul bugetului de stat; raporturile dintre bugetul de stat și fondul asigurărilor sociale de stat; raporturile dintre bugetul republican și bugetele locale; raporturile dintre bugetul de stat și fondurile de creditare bancară; procesul bugetar; planificarea financiară).
 - Restructurarea finanțelor unităților economice.
 - Restructurarea asigurărilor de stat de bunuri, persoane și răspundere civilă.
 - Restructurarea procesului organizat de economisire de către populație a unei părți din veniturile bănești.
 - Perfecționarea participării populației la sistemul de jocuri și cîștiguri.
 - Restructurarea sistemului de contabilitate.
 - Restructurarea controlului financiar.

- Anexe :
 - Rata venitului net.
 - Proportțiile absorbției resurselor financiare prin bugetul de stat, comparativ cu alte țări.
 - Măsuri în perioada de tranziție.

B. CONSIDERAȚII PRIVIND ADAPTAREA SISTEMULUI BANCAR LA ECONOMIA DE PIAȚĂ

- Aprecieri generale.
 - Aspecte actuale ale sistemului de credit monetar.
 - Organizarea și funcționarea sistemului bancar și de credit în condițiile economiei de piață.
 - Banca Națională (emisiunea și creditul; coordonarea și supravegherea sistemului bancar; reglementarea schimburilor valutare; controlul devizelor și supravegherea echilibrului valutar; execuția de casă a bugetului de stat; studierea problemelor monetare, a conjuncturii interne și internaționale).
 - Băncile comerciale (Banca de Industrie și Comerț; Banca pentru Agricultură și Industria Alimentară; Banca Română de Comerț Exterior).
 - Băncile mutuale și cooperatiste (Banca Cooperăției Meșteșugărești; Cooperativele de Credit și Casele de Ajutor Reciproc).
 - Băncile de afaceri.
 - Casa de Economii și Consemnațiuni.
 - Banca de Export-Import a României.
 - Principalele trăsături ale organizării creditului și decontărilor în condițiile economiei de piață.
 - Crearea cadrului necesar pentru funcționarea sistemului bancar în condiții de piață.
- #### 4. Măsuri pentru crearea condițiilor în vederea trecerii la convertibilitatea monedei naționale
- Convertibilitatea — concept și premise.
 - Premise economice generale.
 - Premise specifice financiar-valutare.
 - Măsuri întreprinse care facilitează trecerea la convertibilitatea leului.
 - Măsuri necesare pentru crearea în continuare a premiselor trecerii la convertibilitatea leului.
 - Realizarea unei economii naționale eficiente, competitive.
 - Reforma fundamentală a prețurilor interne.
 - Stabilirea unui curs de schimb real.
 - Eliminarea restricțiilor în utilizarea monedei naționale pe teritoriul României.

- Restrângerea masei monetare excedentare.
- Creşterea rezervelor internaţionale ale ţării.
- Gestionarea corespunzătoare a serviciului datoriei externe a ţării.
- Crearea cadrului legislativ adecvat.

5. Organizarea activităţii de comerţ exterior în România în condiţiile trecerii la economia de piaţă şi integrarea în economia europeană şi mondială

- Aspecte negative din regimul trecut în domeniul comerţului exterior
- Opţiunile strategice ale restructurării sistemului de comerţ exterior.
 - Descentralizarea activităţii de comerţ exterior.
 - Desfiinţarea monopolului de stat asupra comerţului exterior şi acordarea dreptului de a efectua activităţi de comerţ exterior persoanelor juridice şi fizice din România.
- Rolul statului în reglementarea activităţii de comerţ exterior.
 - Elaborarea şi înfăptuirea politicii comerciale externe.
 - Legislaţia privind activitatea de comerţ exterior.
 - Instrumente de politică comercială:
 - Planificarea activităţii de comerţ exterior în condiţiile trecerii la economia de piaţă.
 - Instituirea unui tarif vamal efectiv de import.
 - Autorizaţiile de import-export.
 - Pirghii financiar-valutare şi credite.
 - Asigurarea cadrului juridic extern pentru dezvoltarea relaţiilor economice externe ale României.
- Eficienţa şi competitivitatea activităţii de comerţ exterior.
 - Desfăşurarea în condiţiile economiei de piaţă a actelor de comerţ exterior.
 - Autonomia, competenţa şi răspunderea unităţilor cu activitate de comerţ exterior în domeniul preţurilor externe.
 - Implicarea unităţilor producătoare în restructurarea producţiei pentru creşterea eficienţei produselor destinate exportului.
 - Îndrumarea metodologică de către Ministerul Comerţului Exterior a unităţilor participante la actele de comerţ exterior şi rolul acestuia în domeniul preţurilor externe şi eficienţei.
 - Integrarea României în economia europeană şi mondială prin participarea la restructurarea radicală a activităţii

C.A.E.R., dezvoltarea raporturilor nemijlocite cu C.E.E. şi A.E.L.S., precum şi cu alte organizaţii şi forme multilaterale de cooperare.

- Concepţia României privind participarea la activitatea C.A.E.R.
- Crearea premiselor privind colaborarea României cu C.E.E. şi A.E.L.S., în perspectiva procesului de integrare a economiei la nivel european.
- Participarea la forme multilaterale de colaborare economică internaţională.
- Pregătirea personalului de specialitate pentru activitatea de comerţ exterior.

6. Mobilizarea asistenţei economice externe

- Evaluări de comportament faţă de circuitul mondial de valori.
- Asistenţă externă — clasificări.
- Strategia beneficiarii de asistenţă externă.
- Cadrul instituţional al activităţii de mobilizare a asistenţei economice externe.
- Domenii pentru care este necesară mobilizarea de resurse externe.
- Anexă: Lista proiectelor vizînd asistenţa externă.

7. Planificarea în condiţiile economiei de piaţă

- Critica planificării excesiv centralizate.
- Măsurile iniţiate după revoluţia din decembrie 1989.
- O nouă concepţie cu privire la rolul şi funcţiile planificării în condiţiile economiei de piaţă.
- Funcţiile planificării pe trepte organizatorice, conţinutul principalelor lucrări de plan în perioada trecerii la o economie de piaţă.
 - Activitatea proprie de planificare la nivelul întreprinderilor şi asociaţiilor de întreprinderi.
 - Elaborarea în mod independent de programe de dezvoltare şi comercializare, pe baza proiecţiilor proprii şi portofoliului de comenzi, inclusiv comenzi guvernamentale.
 - Intensificarea studiilor de marketing, de cercetare a pieţelor interne şi externe, precum şi a altor analize cu caracter retrospectiv şi prospectiv.
 - Pregătirea firmelor în vederea desfăşurării unei activităţi de planificare integrată în mecanismele economiei de piaţă.
- Planificarea la nivelul ministerelor şi celorlalte organe centrale; concentra-

rea activității asupra elaborării politicii pe termen lung și întocmirea pe această bază de programe care să ofere firmelor informații pentru fundamentarea planurilor proprii.

- Planificarea macroeconomică.
 - Conținut și funcții.
 - Secțiunile programului economiei naționale.
 - Pregătirea condițiilor pentru desfășurarea lucrărilor de fundamentare a programului economiei naționale și a programelor speciale.
- Măsuri pentru aplicarea noii concepții cu privire la planificare.

8. Sistemul informațional statistic

- Analiza sistemului informațional statistic actual.
 - Sistemul actual de raportare statistică.
 - Reproiectarea sistemului informațional statistic.
 - Valorificarea superioară a informațiilor statistice.
- Reproiectarea sistemului informatic statistic (suportul tehnic, informațional statistic).
- Colaborarea internațională în domeniul statisticii.
- Formarea și specializarea cadrelor.
- Documentar :
- Activitatea de difuzare a INSEE — Franța.
- Sistemul statistic automatizat al Biroului Central de Statistică al Olandei.

9. Situația economico-socială a României în anul 1989.

— CADRUL GENERAL AL POLITICII SOCIALE (BULETINUL 6 B).

10. Teze generale pentru o concepție asupra politicii sociale

- Protecția socială a unor categorii de populații defavorizate.
 - Persoanele vîrstnice.
 - Orientări și măsuri vizînd protecția socială a bătrînilor.
 - Finanțarea programelor de asistență socială pentru bătrîni.
 - Minorii ocrotiți.
 - Handicapații.
- Sărăcia și politici sociale pentru combaterea ei.
 - Pensii.
 - Alocațiile pentru copii.

- Indemnizațiile de boală și maternitate.
- Tineretul.
- Locuința.

11. Teze privind programe de protecție socială adecvate perioadei de tranziție la economia de piață

- Strategii în politica ocupării resurselor de muncă.
- Salariul minim garantat și corelația lui cu cheltuielile minime necesare de trai.
- Modernizarea asistenței medicale în condițiile existenței economiei de piață.
 - Principalele caracteristici ale stării de sănătate a populației.
 - Echitatea în acordarea îngrijirilor medicale.
 - Schimbări necesare în vederea atingerii obiectivelor de sănătate.
 - Resursele domeniului.
 - Dezvoltarea sistemului de sănătate.
 - Schiță de măsuri privind sectorul sanitar.

12. Calcule estimative și scenarii macroeconomice

- Realizarea în România, la indicatorii sociali de bază, a unui standard de viață comparabil cu cel mediu european.
- Creșterea produsului intern brut, ca rezultat al introducerii rapide a mecanismelor moderne ale economiei de piață: modernizarea economiei naționale și asigurarea resurselor necesare în acest scop.
- Principalele resurse estimate.
 - Populația totală și populația activă.
 - Consumul de energie primară.
 - Resursele destinate acumulării brute.
- Caracterizarea celor 8 variante estimate din punct de vedere al consumului pe locuitor și al datoriei externe.
- Principalii indicatori macroeconomici ai celor 2 variante reținute pentru aprofundarea analizelor (variantele V și VI).
 - Produsul intern brut și structura acestuia pe ramuri.
 - Consumul populației și de interes general al societății.
 - Acumularea brută și structura acesteia.
 - Exportul și importul.
 - Structura resurselor externe atrase și datoria externă.
 - Indicatorii de eficiență economică.
- Anexe :
- Indicatorii sociali.
- Resurse de energie primară.

- Formarea și utilizarea produsului intern brut (variantele I—VIII).
- Relațiile economice externe.
- Principalii indicatori de eficiență pe ansamblul economiei.

13. Analizarea mediului înconjurător în România

- Situația actuală a mediului în România și necesitatea unor măsuri de urgență pentru redresarea calității acestuia.
- Păstrarea și îmbunătățirea factorilor de mediu din Delta Dunării, cerință vitală pentru crearea condițiilor de viață a acestui ecosistem.
- Legislația în domeniul mediului înconjurător.
- Implementarea sistemului automat de dispecerizare a activității privind calitatea mediului înconjurător.
- Pregătirea, formarea și specializarea salariaților din domeniul protecției mediului înconjurător; educarea întregii populații pentru participarea la elaborarea și aplicarea programelor privind protecția mediului înconjurător.
- Cooperarea internațională în domeniul mediului înconjurător.
- O concepție unitară și dinamică privind activitatea de protecție a mediului înconjurător ținând seama de noile structuri economice și evoluția tehnologiilor pe plan mondial.
- Echivalentul în valută al cheltuielilor de investiții pentru obiectivele republicane referitoare la protecția mediului înconjurător în perioada 1991—1995.
- Anexe :
- Substanțe poluante evacuate în ape, aer și pe sol.
- Programe de protecție a mediului înconjurător pe anul 1990 și pe perioada 1991—1995.
- Lista surselor principale de poluare.

— CADRUL JURIDIC (BULETINUL 6 C).

14. Acte normative ce urmează să fie adoptate în perioada de tranziție la o economie de piață.

15. Acte normative ce urmează să fie abrogate.

16. Acte normative adoptate după 22 decembrie 1989.

17. Acte normative abrogate după 22 decembrie 1989 .

IV. SINTEZE PRELIMINARE ALE PROIECȚIILOR DE RETEHNOLIGIZARE A RAMURILOR ȘI DE MODERNIZARE A ECONOMIEI NAȚIONALE (BULETINUL Nr. 7—19) :

ENERGIA ELECTRICĂ (BULETINUL 7).

- Măsuri privind retehnologizarea producției de energie electrică.
- Analiza condițiilor de trecere a ramurii energiei electrice și termice la economia de piață.
 - Situația actuală.
 - Dezvoltare investiții.
 - Modul în care sectorul energetic va funcționa în economia de piață.
 - Efectele social-economice scontate.
 - Asigurarea cadrului juridic.
- Situația dezvoltării ramurii energiei electrice și termice.
- Evoluția activității de investiții a M.E.E. în perioada 1965—1990.
- Evoluția activității de investiții a M.E.E. în perioada 1991—2000.
- Lista principalelor acte normative specifice care trebuie abrogate.
- Lista principalelor acte normative noi ce trebuie elaborate în ramura energiei electrice și termice.

INDUSTRIA EXTRACTIVĂ

1. Substanțe minerale utile solide (Buletinul 8)
 - Retehnologizarea industriei miniere.
 - Principii de organizare ale activității miniere în perioada de trecere la economia de piață.
 - Situația actuală.
 - Modul de funcționare a industriei extractive în perioada de trecere la economia de piață.
 - Politica de investiții în industria extractivă minieră.
 - Probleme din domeniul legislației propuse spre rezolvare.
 - Dificultăți, contradicții, limite estimate în perioada de tranziție.
 - Efecte economice și sociale pentru perioada 1991—1995.
 - Situația prețurilor și costurilor principalelor produse miniere pentru anul 1990.
 - Legislația propusă a fi parțial abrogată, adaptată sau modificată.
 - Propuneri pentru promovarea de acte normative noi.

2. Petrol și gaze naturale (Buletinul 9)

- Retehnologizarea ramurii extractive de petrol și gaze.
- Principii de organizare a activității de petrol și gaze în cadrul economiei de piață.
 - Situația actuală.
 - Modul de funcționare în viitor a ramurii extractive de petrol și gaze în cadrul economiei de piață.
 - Perioada de tranziție la economia de piață în industria petrolieră.
 - Probleme din domeniul legislației ce se propun a fi rezolvate.
 - Politica de investiții în activitatea din industria de petrol și gaze.
 - Dificultăți, contradicții, limite estimate în perioada de tranziție.
 - Efectele economice și sociale pentru perioada 1991—1995.
- Principalele acțiuni de cooperare economică internațională.
- Acte normative abrogate, propuneri de modificare și de adoptare a noi acte normative.

EVALUAREA RESURSELOR DE SUBSTANȚE MINERALE UTILE ȘI ENERGETICE ; RETEHNOLOGIZAREA ACTIVITĂȚII GEOLOGICE (BULETINUL 10).

- Retehnologizarea activității geologice, a celei de valorificare a apelor geotermale și a apelor minerale îmbuteliolate.
- Obiectivele activității de cercetare științifică.
- Evaluarea resurselor de substanțe minerale utile și energetice ; posibilități de atragere a acestora în circuitul economic.
 - Rezerve de substanțe minerale utile.
 - Substanțe minerale energetice.
 - Alte resurse energetice.
- Posibilități de asigurare cu resurse energetice a economiei naționale în perioada 1991—1995.
- Principii de organizare și desfășurare a activității geologice pentru creșterea bazei de rezerve și a valorificării acesteia, în condițiile economiei de piață.
 - Organizarea și stadiul actual de execuție a lucrărilor geologice.
 - Principii de organizare în cadrul economiei de piață.
 - Potențialul hidroenergetic tehnic amenajabil al bazinelor hidrografice din România.
 - Situația resurselor energetice în perioada 1990—1995 și anul 2000.
 - Acte normative propuse a se elabora și abroga.

INDUSTRIA METALURGICĂ (BULETINUL 11).

1. Sectoarele care necesită restructurări de producție și de ordin tehnologic.
 - Date generale privind metalurgia feroasă.
 - Principalele acțiuni în anul 1990.
 - Principalele acțiuni în perioada 1991—1995.
 - Forme de proprietate și organizare.
2. Măsuri pentru reorganizarea sistemului de cercetare tehnologică aplicativă și proiectare.
3. Propuneri de îmbunătățire a proiectului de Decret-lege privind organizarea activității de cercetare, dezvoltare și proiectare.
4. Lista unităților de cercetări și proiectări coordonate direct de combinate și întreprinderi.
5. Inițierea unor acțiuni de prospectare externă a posibilităților de colaborare tehnică și științifică pentru stabilirea interesului unor firme străine în domeniul retehnologizării industriei metalurgice românești.
6. Lista cuprinzând manifestările științifice metalurgice internaționale în perioada 1990—1992.
7. Descentralizarea competențelor în domeniul stabilirii necesarului și utilizării forței de muncă.
8. Elaborarea unui program de protecție socială adecvat perioadei de tranziție la o economie de piață.
9. Elaborarea de programe de retehnologizare a ramurilor industriale ; descentralizarea competențelor ; constituirea, existența și dezvoltarea diferitelor forme de proprietate.

INDUSTRIA CONSTRUCȚIILOR DE MAȘINI (BULETINUL 12).

- Elaborarea de programe de retehnologizare a ramurilor industriale ; descentralizarea componentelor, constituirea, existența și dezvoltarea diferitelor forme de proprietate.
- Măsuri pentru retehnologizare.
- Programe prioritare de tehnologizare, retehnologizare și licențe necesare industriei construcțiilor de mașini.

INDUSTRIA ELECTROTEHNICĂ ȘI ELECTRONICĂ (BULETINUL 13).

- Sinteza privind retehnologizarea și dezvoltarea industriei electronice, electrotehnice și de mecanică fină.
- Principalele domenii de cooperare pe perioada 1990—1995.

INDUSTRIA CHIMICĂ ȘI PETROCHIMICĂ (BULETINUL 14).

- Retehnologizarea și rentabilizarea industriei chimice și petrochimice.
- Instalații care se rentabilizează prin reșezare de prețuri.
- Instalații care se rentabilizează prin măsuri de retehnologizare.
- Instalații nerentabile la care se propune oprirea fabricației.
- Propuneri de acțiuni pentru retehnologizarea instalațiilor din industria chimică și petrochimică.

INDUSTRIA LEMNULUI (BULETINUL 15).

- Retehnologizarea industriei de prelucrare a lemnului, celulozei și hârtiei, sticlei și ceramicii fine.
- Acțiuni de cooperare economică, inclusiv constituirea de societăți mixte de producție în România cu parteneri potențiali din țări industrializate, de negociat cu prioritate în anul 1990.
- Acțiuni de cooperare de finalizat în perioada 1991—1995.
- Principalele investiții preconizate a fi realizate prin import pe credite externe.
- Materiale asimilate.

CONSTRUCȚII; INDUSTRIA MATERIALELOR DE CONSTRUCȚII (BULETINUL 16).

1. Elaborarea de programe de retehnologizare a activității Ministerului Construcțiilor.
 - Execuția de lucrări de construcții-montaj.
 - Producția industrială de utilaje și prefabricate pentru construcții-montaj.
 - Industria materialelor de construcții și instalații.
2. Descentralizarea competențelor, constituirea și dezvoltarea diferitelor forme de proprietate.

INDUSTRIA UȘOARĂ (BULETINUL 17).

- Retehnologizarea subramurilor din industria ușoară.
- Reorganizarea sistemului de cercetare tehnologică aplicativă.
- Inițierea unor acțiuni de colaborare și cooperare externă.
- Propuneri de acțiuni privind retehnologizarea.
- Reducerea poluării mediului înconjurător.
- Restructurarea producției în sensul creșterii ponderii materiilor prime și materialelor naturale.

TRANSPORTURI (BULETINUL 18).

1. Strategia perioadei de tranziție și mecanismul trecerii la economia de piață în transporturi.
 - Măsuri în direcția descentralizării conducerii.
 - Modernizarea sectoarelor de transporturi.
 - Caracteristici principale ale perioadei de tranziție în sectoarele de transporturi.
 - Particularizarea perioadei de tranziție pe sectoare de activitate.
2. Mecanismul trecerii la economia de piață în transporturi.
3. Acte normative care se propun a fi modificate sau abrogate.

AGRICULTURA ȘI INDUSTRIA ALIMENTARĂ (BULETINUL 19).

1. Retehnologizarea în agricultură și industria alimentară.
 - Măsuri pentru restructurarea tehnologică.
 - Măsuri pentru reorganizarea sistemului de cercetare tehnologică.
 - Măsuri pentru colaborarea tehnică și științifică cu alte țări.
2. Dezvoltarea agriculturii în procesul trecerii la economia de piață.
 - Necesitatea unei abordări globale a dezvoltării agriculturii în cadrul strategiei trecerii la economia de piață.
 - Formarea noii structuri agrare.
 - Planificarea activității economice.
 - Investițiile.
 - Liberalizarea prețurilor produselor agricole.
 - Constituirea și administrarea rezervelor statului de produse agricole.
 - Agricultură și lărgirea relațiilor economice externe, integrarea în economia europeană.
 - Agricultură și protecția mediului înconjurător.
 - Pregătirea și utilizarea forței de muncă.
 - Protecția socială în mediul rural.
 - Asigurarea unui sistem informațional modern în agricultură.
 - Asigurarea cadrului juridic necesar desfășurării activității în agricultură în perioada de trecere la economia de piață.

V. ALTE MATERIALE (BULETINELE 20 ȘI 21)

VI. DIN STENOGRAMELE DEZBATE-RIILOR PUBLICE ALE COMISIEI GUVERNAMENTALE (BULETINUL 22).

VII. SCHIȚA PRELIMINARĂ PRIVIND STRATEGIA TRANZIȚIEI LA ECONOMIA DE PIAȚĂ ÎN ROMÂNIA, PREZENTATĂ ÎN ȘEDINȚA GUVERNULUI DIN 19 APRILIE 1990. (BULETINUL 23).

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÎRE

PRIVIND CONSTITUIREA COMISIEI GUVERNAMENTALE PENTRU ELABORAREA PROGRAMULUI ECONOMIC AL GUVERNULUI

Guvernul României hotărăște :

Art. 1 — Pe data prezentei hotărâri, se constituie Comisia guvernamentală pentru „Elaborarea Programului economic al Guvernului, de tranziție către o economie de piață, inclusiv a bazelor practice ale mecanismului economic adecvat“.

Art. 2 — Academicianul profesor Tudorel Postolache se numește în funcția de coordonator al Comisiei guvernamentale.

Art. 3 — Componenta Comisiei guvernamentale este prezentată în anexă.

Art. 4 — Secretariatul Comisiei guvernamentale va fi asigurat de către aparatul Ministerului Economiei Naționale.

Art. 5 — În desfășurarea activității sale, Comisia guvernamentală va antrena cadre și specialiști din unități economice, institute de cercetare și proiectare, din învățământul superior, precum și de la ministere și celelalte organe centrale.

Art. 6 — Sediul de lucru al Comisiei guvernamentale este la Ministerul Economiei Naționale.

Art. 7 — Ministerele și celelalte organe centrale vor conlucra efectiv cu Comisia guvernamentală și vor elabora, concomitent, programe proprii de ramură, în vederea trecerii la economia de piață și mecanismul economic adecvat.

Prim-ministru,
Petre Roman

L I S T A
SPECIALIȘTILO R CARE AU CONTRIBUIT
LA ELABORAREA STUDIILOR *

* Colectivele de specialiști pentru întocmirea studiilor pe ramuri sînt menționate la fiecare ramură în parte (în Buletinele numerele 7—19).

L I S T A

specialiștilor care au contribuit la elaborarea studiilor

Numele și prenumele	Locul de muncă	Numele și prenumele	Locul de muncă
Postolache Tudorel	Coordonatorul Comisiei guvernamentale	Anton Emil	I.A.M.N.
Abagiu Alexandru	I.C.E.M.	Anton Gheorghe	M.E.N.
Acriș Valer	M.E.N.	Antonescu Gheorghe	Ministerul Finanțelor
Adăscăliței Virgil	Institutul de cercetări comerciale	Antonescu Theodor	C.I.F.F.A. Brăila
Adumitresei Constantin	I.C.E.P.E.I.	Antonescu V.	M.I.C.M.
Albăstroi Petre	I.C.E.M.	Antoniou Aurel	M.A.I.A.
Albeanu Ion	Ministerul Minelor	Apostol Marin	I.C.P.I.L.
Albu Alexandru	A.S.E.	Apreotesei Călina	M.E.N.
Albu Cornel	I.E.M.	Arsene David	M.I.L.
Albu I.	C.I.P.C. București	Arustei Dumitru	I. Mecanică Nicolina Iași
Albu Lucian	I.C.R.I.S.I.	Asaftei Tiberiu	I.Ch. Fălțiceni
Aldea Dorin	I. E. Națională	Atanasiu Gheorghe	I.C.E.M.
Aldea Emilia	I.E.M.	Atudosiei Cornelia	M.E.N.
Aldia Victor	M.C.E.	Aurite Monica	M.I.E.E.
Alexa Nicolae	RELON I.V.C.F.S. Săvinești	Avram Gheorghe	I.T. Republica
Alexandrescu Dorin	I.M.U.G. Dorohoi	Avram Ion	C.I.V.M.R.
Alexandrescu Titus	C.I.R.P. Brazi	Axenciuc Victor	I.E. Națională
Alexandru Constantin	C.I.U.P.	Bab Roxana	I.C.R.I.S.I.
Alexandru Mihaela	M.E.N.	Babiuc Victor	I.E.M.
Alstanei Cornel	I.I.T.P.I.C.	Baboși Ion	I.C.P.I.E.
Amancei Lucian	IPROMET	Baciu Constantin	Centrala de Morărit și Panificație
Andreescu Constantin	I.M.U.T. Moreni	Badea Gheorghe	M.E.N.
Andreieși Ion	UCECOM	Badea Ion	I.O.B. Balș
Angelescu Ion	CENTROCOOP	Bădescu Alexandru	M.E.N.
Angelescu Nicolae	I.C.E.M.	Bădica Gheorghe	M.M.O.S.
Anghel Gheorghe	I.C.M.U.G. Giurgiu	Bădina Ovidiu	
Anghel Ion	I.C.U.P.I.U.	Badiu Emil	C.E.C.
Anghel Ion	M.C.E.	Bădoi Dumitru	M.C.E.
Anghel Liviu	I.C.P.U.P.S.	Bal Ana	I.E.M.
Anghel Mihaela	UCECOM	Bălăceanu Longin	I.I.T.P.I.C.
Anghel Mircea	M.E.N.	Bălan Dumitru	I.G.G.
Anghelescu Alexandru	C.M.C.	Bălica Ion	C.I.M.A.C.
Anghelache Gabriela	A.S.E.	Baltac Vasile	M.I.E.E.

Numele și prenumele	Locul de muncă	Numele și prenumele	Locul de muncă
Bălțeanu Gheorghe	I.C.P.U.P.S.	Bogoiescu Radu	M.I.U.
Băluță Gheorghe	C.I.E.A.	Boican Paul	C.U.P.S.
Bănescu Elena	I.C.P.E.A.R. București	Bolocan Constantin	I.E.Ag. (I.N.C.E.)
Bănuță Constantin	C.P. Pitești	Borger Mansmartin	I. „Independența” Sibiu
Bara Simona	I.E.Ag. (I.N.C.E.)	Borhan Gheorghe	I.C.P.CH.
Bărbosu Dumitru	I.V. București	Bota Emil	ICECHIM
Barbu Constantin	B.R.C.E.	Boțel Cezar	I.F.P.P.V.
Barbu Gabriel	M.I.E.E.	Boțescu Mihai	M.I.M. — D.G.A.D.
Barbu Nicolae	C.I.C.H. Bacău	Botezatu Ioan	Ministerul Turismului
Bărbulescu Angela	I.E. Națională	Botgros Ioan	I.I.T.P.I.C.
Bărbulescu C-tin *	A.S.E.	Boulescu Gheorghe	Ministerul Finanțelor
Bărbulescu Gheorghe	B.A.I.A.	Bozdoghină C-tin	Banca de Investiții
Bărbulescu Nicolae	M.E.E. — D.T.P.M.	Bozeanu Gheorghe	Ș.N. Oltenița
Bărbulescu Radu	I.C.P.I.L.A.	Bozga Raluca	I.C.C.F. București
Bardac Nicolae	A.S.E.	Bran Paul	A.S.E.
Bardan Grigore	I.S.P.H.	Braniște Ileana	C.C.M.P. București
Barna Septimiu	I.C.P.T.S.C.F.	Braoveanu Emil	C.I.T.
Basno Cezar	A.S.E.	Bratu Ion	I.E. Națională
Bătrîna Ioan	I.C.C.E.	Bratu Florin	Industrialexport
Bazac Ioan	C.I.M.A.C.	Breabăn Dumitru	M.E.N.
Beca Mircea	C.C. Victoria	Breazan Gheorghe	Ministerul Petrolului
Beg Emil	M.E.N.	Brezcanu Ioan	M.C. — C.I.M.C.I.
Bejan Haralambie	M.E.E. — D.G.P.E.E.T.	Brezoiu Ilie	M.E.N.
Bejenaru Constantin	M.M.O.S.	Brînduș Alexandra	I.I.T.P.I.C.
Belea Augustin	I.C.P.A.O. Mediaș	Bucur Alexandru	M.C. — C.I.M.C.I.
Belli Nicolae	Institutul Agronomic	Bucur Filip	I.I.T.P.I.C. București
Bercea Florian	A.S.E.	Bucureșteanu Ion	IPROMET
Bercuciu V.	M.I.C.M.	Budiu Maria	M.I.E.E.
Berea Aurel **	I.F.P.P.V.	Buțtea Teodor	M.C.E.
Berțalan Victor	I.P.R. Pleașa Pl.	Buiaga Nicolae	UCECOM
Berzescu Petre	Centrala Viei și Vinului	Buiu Ion	M.I.C.M.
Beta Mariana	I. „Sinteza” Oradea	Buligă Gheorghe	Ministerul Petrolului
Bianchi Eugeniu	C.I.U.E.	Bunescu Constantin	M.E.E. — D.T.P.M.
Bichi Eugenia	Ministerul Finanțelor	Bunescu Vasile	I.C.S.I.T.M.U.
Bichir Ilie	M.I.E.E.	Burada Cornel *	Ministerul Transporturilor
Biji Elena	A.S.E.	Burcea Eugen	I.E.Ag. (I.N.C.E.)
Biji Miron Mihu	I.P.E.	Burghilea Lucian	M.E.N.
Bilă Mircea	C.I.R.O.A.	Burlec Cornel	Ministerul Minelor
Bîrlea Ștefan	I.P. București	Burloiu Petre	A.S.E.
Biță Pavel	M.E.N.	Burulean Ecaterina	Ministerul Turismului
Blaga Ion	A.S.E.	Butoi Dragoș	M.I.E.E.
Bleji Șerban	C.I.Ch. Craiova	Calapod Victor	Primăria județului Bacău
Blîndu Doina	C.C.P.A.L.V. „Sinteza” Oradea	Călin Doina	I.C.C.V.
Boaru Ion	Primăria județului Alba	Călinoiu Maria	I.G.C.
Bobiceanu Constantin	Trustul de conserve	Caloianu C-tin *	M.E.N.
Bodnar Maria	A.S.E.	Ciutacu Constantin	I.E. Națională
Bodu Tudor	ICEMENERG	Coandă Viorel	C.I.T.A.M.A.
Bogdan Alexandru	I. „Vulcan” București	Cămara Aurel	M.E.N.
Bogdan Gheorghe	Centrala Româniafilms	Cămășoiu Camelia	I.E. Națională
Bogdan Teodoriu	I.N.C.E.	Cămîrzan Dumitru	C.I.P.I.E.M.
Bogdan Vasile	I.C.R.I.S.I.		

Numele și prenumele	Locul de muncă
Candiani Stelian	ICEMENERG
Cănescu Traian	„Electroaparataj“
Căpanu Ion	A.S.E.
Căpîșu Marin	M.E.N.
Caranfil Gheorghe *	M.I.C.H.P.
Cărcu Traian	M.I.E.E.
Carpen Aurica	M.C.I.
Carpen Traian	M.E.N.
Cașcaval Maria	M.E.N.
Cătrînescu Gheorghe	C.I.N. Galați
Căzan Leonard **	M.E.N.
Căzan Nicolae	M.I.U.
Centea Petre	I.U.T. Bistrița
Cernîvcean Liliana	UCECOM
Ceterchi Ion	Academia Română
Ceucă Petru	Primăria județului Arad
Cezar Ferat	C.I.U.M.P. Iași
Chelu Nicolae	M.A.I.A.
Chelu Tudor	Ministerul Petrolului
Chim Niculina	M.I.L.
Chioreanu Marin	C.I.M.
Chircă Constantin	C.N.S.
Chirăulescu Ștefan	C.I.U.
Chiriac Constantin	M.I.L.
Chiriacescu Iustin	G.I.P.E.S.U.P.S.
Chirilă Octavian	Ministerul Sportului
Chiriță Maria	C.E.C.
Chiroiu Ion	M.I.L.
Chițic Nicolae	Ș.N. Mangalia
Chivărar Gheorghe	C.I.T.A.M.A.
Cîmpeanu Virginia	I.E.M.
Cinca Marian	M.I.U.
Cin Nicolae	I.O. Roșu
Cioară Oprea	I.R. Brașov
Ciobanu Traian	I.T.C.
Ciobanu Virgil	ICECHIM
Ciocan Vasile	Primăria județului Dîmbovița
Ciochină Mirela	I.C.C.P.I.L.A.
Ciolac Vlad	M.I.Ch.P.
Cîrstea Alexandru	I.C.C.F. București
Cirtu Nicolae Dragoș	I.C.S.I.T.M.U.
Ciucur Mitică	M.E.N.
Ciumara Mircea	I.N.C.E.
Ciuraru Stelian	M.E.N.
Ciutacu Constantin	I.E. Națională
Coandă Viorel	C.I.T.A.M.A.
Cociași Corneliu	M.I.Ch.P.
Coculescu Lucica	C.I.E.T.C.
Codin Mihaela	I.C.C.V.
Cojan Vasile	C.P.L.
Cojocaru Constantin	Ziarist

Numele și prenumele	Locul de muncă
Cojocaru Ion	C.I.R.P. Pitești
Cojocaru Petre	M.E.N.
Cojocaru Traian	Ministerul Minelor
Colev Cornel	C.E.L.
Coman Andone	Ministerul Minelor
Comșa Marin	I.P.E.
Constantin Alecu	M.M.O.S.
Constantin Dumitru	M.I.C.M.
Constantin Ion	I.M. „Nicolina“ Iași
Constantin Romeo	I.E. Națională
Constantin Zamfira	M.E.N.
Constantinescu A.	I.E.M.
Constantinescu Cristache	M.E.N.
Constantinescu Ioan	Primăria județului Cluj
Constantinescu N. Nicolae	Academia Română
Constantinescu Nicușor	Ministrul Finanțelor
Cornilescu Eugen	I.C.C.F. București
Coșea Mircea	A.S.E.
Cozorescu Viorel	C.S. Călărași
Cracea Dumitru	M.I.E.E.
Crăciun Gabriel	IPROMET
Crăciunescu Ovidiu	M.E.N.
Craiu Cornel	I.C.P.E.A.R. București
Crețeanu Gheorghe	Ministerul Sănătății
Crișan Gheorghe	I. Detergenți Timișoara
Crișan Ioachim	I.Ch. „Sinteza“ Oradea
Cristea Ion	M.A.I.A.
Cristea Marin	Ministerul Construcțiilor
Cristescu Eugen	I.I.T.P.I.C.
Cristescu Florin	M.E.N.
Cristoloveanu Dan	Ministerul Construcțiilor
Crivineanu Maria	M.C.E.
Croicu Constantin	C.I.V.M.R.
Croitoru Cornel	Banca Națională
Croitoru Lazăr	I.B. Birlad
Croitoru Lucian	I.C.R.I.S.I.
Cruescu Mircea	B.R.C.E.
Csorvasi Andor	M.M.O.S.
Cucoș Dana	I.C.P.M.C.
Cucuiat Marius	I.C.P.P.G. Cimpina
Cuida Oleg	I.C.E.M.
Curcubata Mihai *	M.I.M.
Curelea Marian	M.A.I.A.
Curtifan Alexandru	I.I.T.P.I.C.
Cut Mihai	I. „Oțelul Roșu“
Cuza Constantin	C.I.U.M.P. Iași

Numele și prenumele	Locul de muncă
Damian Gheorghe	Ministerul Învățămîntului
Dan Vasile	I.C.R.I.S.I.
Danciu Lucreția	C.N.S.
Dănciulescu Vasile	I. „Policolor“ București
Dănescu Iulian	I.E.M.
Dânga Dumitru	UCECOM
Daraban Gheorghe	Primăria județului Satu Mare
David Emil	C.I.M.I.C.
David Mihai	C.I.R.O.A.
David Nicolae	I.I.T.P.I.T.
Dăianu Daniel	I.E. Națională
Deaconescu Ecaterina	I.C.R.I.S.T.
Dean Petre	M.E.N.
Degeratu Eugen	I.M.N. Constanța
Denghianu Ion	Ministerul Învățămîntului
Deselnicu Mihai	I.C.P.I.
Desmireanu Ionel **	I.P.E.
Diaconescu Aristide	M.E.N.
Diaconu Ion	A.S.E.
Dicu Nicolae *	Ministerul Minelor
Didiv Doina	I.P.R.S. Băneasa
Dijmărescu Eugen **	I.E.M.
Dima Dumitru	A.S.E.
Dimitriu Alexandru *	Ministerul Construcțiilor
Dimitriu Constantin	C.I.P.I.E.M. București
Dumitriu Iustin	M.I.Ch.P.
Dincă Constantin	M.E.N.
Dincă Viorica	ICECHIM
Dinescu Petre	I.M.F. București
Dinulescu Alexandru	CENTROCOOP
Dobescu Gheorghe	A.S.E.
Dobre Petre	UCECOM
Dobre Victor	C.I.N.
Dobrescu Emil	M.A.I.A.
Dobrescu Emilian **	I.N.C.E.
Dobrescu Horia	C.I.U.P.
Dobrescu Mircea	I.C.E.M.
Dobrescu V. Emilian	M.C.I.
Dobrițoiu Gheorghe	I.P.C. Slatina
Dobrotă Sorin	Centrala Industrială de Reparații Auto
Dochia Aurelian **	I.E. Națională
Dogaru Ion	I.C.E.P.C.
Dogaru Mădălina	I.P.E.
Dolgu Gheorghe	I.N.C.E.
Domuța Gheorghe	M.C.E.

Numele și prenumele	Locul de muncă
Doncescu Dumitra	M.E.N.
Drăgan Ioana	M.A.I.A.
Drăgan Liviu	C.I.C.L.D. București
Drăgan Tudor	UCECOM
Drăgan Victoria	I.I.T.P.I.C. București
Dragnea Nicolae	UCECOM
Dragomirescu Anton	C.I.V.M.R.
Drăguș Constantin	I.C.P.C.M.P. București
Dranga Doina	M.E.N.
Duhovnicu Iosif	Ministerul Finanțelor
Dula Ovidiu Aurel	Ministerul Minelor
Dulgeru C.	I.A. Timișoara
Duma Mario	ICEMENERG
Dumbrava Mihai	C.I.E.
Dumitrache Victor	Ministerul Construcțiilor
Dumitrescu Carmen	M.E.N.
Dumitrescu Cristina	I.C.P.I.L.A.
Dumitrescu Gh. Vasile	C.N.S.
Dumitrescu Sterian	A.S.E.
Dumitrescu Traian	I.C.E.M.
Dumitrescu V. Vasile	C.N.S.
Dumitru Anca	C.I.L. București
Dumitru Constantin	M.A.I.A.
Dumitru Dima	B.R.C.E.
Dumitru Dumitru **	I.E.Ag.
Dumitru Florica	M.M.O.S.
Dumitru Iustin	M.I.Ch.P.
Dumitru Sorin	M.I.M. — D.T.D.
Duțu Octavian	M.E.N.
Elisievică Viorel	I.P.I.U.
Emilian Radu	A.S.E.
Enache Gheorghe	M.E.N.
Enache Mihai	Ministerul Transporturilor
Enache Nicolae	I.E.M.
Enache Nicu	M.I.U.
Enăchescu Dan	Ministerul Sănătății
Enculescu Emil	C.I.E.
Enculescu Ion	C.I.P.A. Rîmnicu- Vilcea
Ene Napoleon	M.E.N.
Erhan Eugenia	Ministerul Sănătății
Fabri Daniel	I.M. Sighetul Marmației
Fălcuța Gheorghe	I.C.P.E.A.R. București
Fălcuța M.	I.C.P.I.L.
Farcaș Francisc	C.C.S.I.T.V. Arad
Fernea V.	I.C.P.I.L.

Numele și prenumele	Locul de muncă	Numele și prenumele	Locul de muncă
Fețeanu Gheorghe	CENTROCOOP	Gheorghiu Mihai	C.I.C.M. București
Filip Alexandru	C.C.S.I.T.R.O.A.	Gherasim Sergiu	C.I.R.O.A.
Firescu Victor	M.I.M. — D.T.D.	Ghergu Florin	C.I.M.U.
Fițerău Ion	C.I.T.A.M.A.	Ghețan Vasile	C.N.S.
Florea Alexandru	C.S. Galați	Ghica Ion	Banca Națională
Florea Mihail	C.I.V.M.R.	Ghiorgiade Mioara	C.I.M.F.
Florea Steliana	M.E.N.	Ghiță Cornel	I.C.M. Reșița
Florescu Constantin	A.S.E.	Ghiță Mihai	M.E.N.
Florescu Ionel	I.P.E.	Ghiță Paul Tănase	A.S.E.
Florescu Iulian	Ministerul Geologiei	Ghiuș Dan	M.E.N.
Florescu Nicolae	M.I.U.	Ghizari Emil	I.F.P.P.V.
Florian Violeta	I.E.Ag. (I.N.C.E.)	Gifdeac Ion	Ministerul Minelor
Focșa Mihai	M.E.N.	Gilcă Ion	I.C.I.T.P.P.M.N. Baia Mare
Folea Ioan *	Ministerul Geologiei	Gin Nicolae	I. „Oțelul Roșu“
Fotescu Cornel	C.I.R.O.A.	Giorgian Radu	M.E.E. — D.G.T.D.E.E.
Frangulea Alexandru	M.I.M. — D.C.E.	Girdu Rădița	C.C.P.A.L.V. București
Fulga Ion	UCECOM	Girgeag Daniel	I.C.P.T.S.C.F.
Furtunescu Horia	M.E.E.	Giuclea Gheorghe	Ministerul Minelor
Gaba A.	I.C.E.M.	Giurea Vladi	C.I.R.P. Pitești
Gafar Cantemir	C.M. Tulcea	Giurcea Coriolan	C.U.G. Cluj
Gageonea Dorin	I. „Colorom“ Codlea	Giurgiu Constantin	I.M.E.B.
Găină Sabin Lucian	M.E.N.	Giuvclca Ion	C.I.A. Pitești
Găină Viorel	C.I.U.E.	Giuvelea M.	Ministerul Finanțelor
Gănciulescu Nicolae	M.C.I.	Glăman Ion	M.A.I.A.
Ganea Ion	IREMOAS	Glăvan Vasile	I.C.C.V.
Ganea Ion	UCECOM	Goga Eugen	Ministerul Finanțelor
Ganea Rodica	M.I.L.	Goga Ioan	Ministerul Turismului
Ganga M.	C.I.P.C. București	Goidea Dumitru	I.C.I.T.P.R.
Garici Marin	M.I.L.	Goldiș Valeriu	Ministerul Turismului
Gavrea Ion	C.I.E.S.	Gospodaru Silviu	I.I.T.P.C.C.
Gavrilă George	M.E.N.	Grădinaru Ilie	A.S.E.
Gavrilă Teodor	M.E.N.	Grădișteanu Iulian	M.I.C.M.
Gavrilescu Dinu	I.E.Ag. (I.N.C.E.)	Gradu Mihaela	I.C.C.V.
Gavrilescu Gheorghe	CENTROCOOP	Grama Ion	M.E.N.
Gavriliu Mircea	I. „Electronica“ București	Grasu Ovidiu	M.A.I.A.
Gemăliga T.	I.C.E.M.	Grecu Dan	Ministerul Geologiei
George Marin	A.S.E.	Grecu Liviu	I.C.E.M.
Georgescu Adrian *	M.E.E.	Grecu Virgil	I.C.P.I.L.
Georgescu George	I.E. Națională	Grigorescu Adrian	M.I.Ch.P.
Georgescu Ilie	UCECOM	Grigorescu Constantin	I.E. Națională
Georgescu Ion	I.C.C.F. București	Grigorescu Ovidiu	I.C.E.O.M.
Georgescu Petru	C.I.T.	Grigoriu Mihai	M.E.N.
Georgescu Virgil	M.E.N.	Grozavu Mihai	Primăria județului Suceava
Gheorghe Adamescu	I.C.P.C.M.P. Secția Iași	Grunfeld Nicolae	IPROLAM
Gheauș Gheorghe	M.E.N.	Handolescu Ion	I.C. „Textila“
Gheorghe Barbu	I.C.C.V.	Hanga Radu	C.M. Cîmpia Turzii
Gheorghe Vladimir	M.I.M. — D.T.D.	Hanganu Doina	I. Săpun „Stela“ București
Gheorghică Virgil	A.S.E.	Hant Andrei	Inst. Ch. Cluj-Napoca
Gheorghiu Alexandru	A.S.E.	Harja Grigore	C.I.I.Ch. Tg.-Mureș
Gheorghiu Aurel	Ministerul Sănătății	Harles Lucian	I.M.C. „Sintofarm“ București
Gheorghiu Dan	I.S.P.E.		

Numele și prenumele	Locul de muncă
Harnagea Ioan	Primăria județului Botoșani
Hațegan Gheorghe	C.S. Hunedoara
Hidoș Cornel	M.M.O.S.
Hincu Valerian	Primăria județului Gorj
Hincu Simion *	M.A.P.M.T.
Hociotă Rodica	M.E.N.
Hornianschi Nicoleta	I.C.R.I.S.I.
Hosu Gavril	Primăria județului Sălaj
Hrubaru Octav	I. „Electrotehnica“
Hudea Anca	I.I.T.P.I.C.
Hudic Ion	Ministerul Turismului
Huidu Emil	Ministerul Minelor
Husein Nicolae	I.C.I.T.P.M.L. Craiova
Huștiu Nicolae	I.M. Bacău
Hartia Nicolae	Institutul de Economie Agrară
Iacob Gheorghe	Ministerul Sănătății
Iacoban Nicolae	C.C.H. Făgăraș
Iacovoiu Viorel	M.E.N.
Ianc Petru	I.C.E.M.
Ianciu Mihai	Ministerul Culturii
Ianculescu Cristian	I.R.G. Ploiești
Iancu Aurel	I.C.R.I.S.I.
Ianoș Ovidiu	M.E.N.
Ibănescu Mihai	I.E.Ag.
Iftimie Roxana	I.P.E.
Ilie Ion	Banca Națională
Iliescu Ana Livia	M.A.I.A.
Iliescu Gheorghe	M.I.E.E.
Ilioase Ion	M.C. — D.I.M.C.I.
Ioaneși Nicolae	M.I.Ch.P.
Ioanițescu Constantin	M.E.E. — D.T.P.M.
Ioanovici Ioan	C.I.C. Bacău
Ion Gheorghe	A.S.E.
Ionescu Angela	M.E.N.
Ionescu Constantin	I.C.P.A.C.
Ionescu Corneliu	I.C.I.P.C. București
Ionescu Dan	I.C.S.I.T. C.M.R.
Ionescu Dan	IPROLAM
Ionescu Dinu	I.C.P.I.L.A.
Ionescu Domițian	I.C.P.M.C.
Ionescu Emil	M.I.M. — D.G.S.T.C.R.
Ionescu Eufrosina	I.E. Națională
Ionescu Gabriel	Ministerul Sănătății
Ionescu Ion	I.C.C.V.
Ionescu Ion	Ministerul Sănătății
Ionescu Lucian	M.E.N.
Ionescu Martin	Ministerul Finanțelor
Ionescu Nicolae	Ministerul Transporturilor

Numele și prenumele	Locul de muncă
Ionescu Paulian	I. „Dero“ Ploiești
Ionescu Petre	C.I.C. București
Ionescu Traian	Ministerul Sănătății
Ionescu Vasile	M.E.N.
Ionete Constantin **	A.S.E.
Ioniță Valentin	M.I.Ch.P.
Ioniță Vifor	M.E.N.
Iordache Nicolae	C.I.B. București
Iordache Virgil	I.I.T.P.I.C.
Iordănescu Constantin	Centrala Cimentului
Iosif Aurel	CENTROCOOP
Iosif Nicu	C.I.E.T.C.
Iovănescu Tudor	Ministerul Culturii
Isaic Maniu Ruxandra	I.C.R.I.S.I.
Isărescu Mugur	I.E.M.
Ispas Traian	I.C.P.M.C.
Istrate Constantin	B.R.C.E.
Istrate Ioan	I.C.C.V.
Iuga Vasile	Banca Națională
Iusipencu Andrei	Ministerul Geologiei
Ivan Mircea	Primăria județului Giurgiu
Ivan Nicolae	I.U.G. „Progresul“ Brăila
Ivănoiu Ion	M.A.I.A.
Ivașcu Daniel	I. Electronică Industrială
Jugăneanu Victor	Banca Națională
Juncu Octavian	M.I.E.E.
Jurcan Simion	C.I.S.C.F.
Kanyard Ivan	Primăria județului Harghita
Kivu Mircea	I.C.C.V.
Lambrescu Victor	C.I.U.P. Ploiești
Lanc Ștefan	I. Vagoane Arad
Lăscuțoiu Virgil	M.E.N.
Laurențiu Gheorghe	C.C.Ch. Giurgiu
Lazăr Dorin	I. „Azur“ Timișoara
Lazăr Grigore	C.C. Făgăraș
Lazăr Ion	M.I.M. — D.F.P.
Lazăr Sandu	I.P.A.
Lăzărescu Alexandru	M.E.N.
Lefter Constantin	M.C.I.
Lefter Viorel	A.S.E.
Leu Costică	M.A.I.A.
Levențiu Mircea	I.I.T.P.I.C. București
Levință Vasile	I.C.P.A.O. Mediaș
Licuriceanu Gheorghe	Banca Națională
Luca Amalia	M.E.N.
Luca Eugen	M.E.N.
Luca Irina	B.A.I.A.
Luca Ștefan	I.C.C.F. — C.C.A. Iași
Lucian Petru	C.I.P.C. București

Numele și prenumele	Locul de muncă
Luncan Victor	M.A.I.A.
Maerea Nicolae	IPROLAM
Mălancioiu Cornel	I.S.P.H.
Man Marinela	ICECHIM
Manea Gheorghe	I.C.R.I.S.I.
Manea Nicolae	Primăria județului Mehedinți
Mănescu Bujor	A.S.E.
Mănescu Hercule	M.E.N.
Manoilescu Constantin	I.M. Brașov
Manoilescu Dragoș	M.C.E.
Manole Mircea	Ministerul Turismului
Manolescu Gheorghe	M.E.N.
Manolescu Maria	Ministerul Finanțelor
Mantha Eugen	M.I.C.M.
Mantz Nicolae	M.A.I.A.
Marașiu Radu	I.R. Alexandria
Marcoci Maria	Banca Națională
Marcu Gheorghe	M.E.N.
Marcu Vasile	C.M.C.
Mareș Alexandru	C.P.L.
Mareș Mihai	M.I.U.
Mărgărit Aurel	C.I.T.A.M.A.
Mărgăriteșcu Alexandru *	M.C.E.
Mărginean Ioan	I.C.C.V.
Mărgulescu Nana	C.I.D.E.
Mărgulescu S.	I.E.M.
Mărguș Daniel	I.C.R.I.S.I.
Marin Constantin	I.F.P.P.V.
Marin D. Stelian	Ministerul Finanțelor
Marin Ion	M.E.N.
Marin Traian	I.I.T.P.I.C. București
Marinescu Dumitru	M.E.N.
Marinescu Gheorghe	C.N.S.
Marinescu Ion	I. „Acumulatorul“ București
Marinescu Petre	C.E.L.
Marmeliuc Mihnea *	M.M.O.S.
Matache Adrian	Ministerul Transporturilor
Matache Valeriu	M.I.E.E.
Mățăuan Gabriel	I.C.C.V.
Mateescu Ștefan	C.N.S.
Matei Marin	Primăria județului Tulcea
Matei Rodica	M.A.I.A.
Mazilu Ion	I.C.S.I.T.M.U.
Micu G.	I.E.M.
Micu Mihail	M.C.E.
Mihăescu Olga	I.C.R.I.S.I.
Mihai Ilie	Banca Națională
Mihai Ion	Primăria județului Călărași

Numele și prenumele	Locul de muncă
Mihai Ion	I.E. Națională
Mihai Sofronie	I. „23 August“ București
Mihai Ștefan	I.N.C.E.
Mihail Alexandru	CENTROCOOP
Mihăilescu Alcibiade	I.G.G.
Mihăilescu Alexandru	I.C.R.I.S.I.
Mihalcea Doru	I.E. Națională
Mihu Traian	F.C.E. București
Mihuț Virgil	M.E.N.
Militaru Stelian	M.E.N.
Minciună Elena	Primăria județului Vrancea
Mincu V.	C.P.L.
Mindru Călae	M.I.M. — D.T.D.
Mircea Victor	Centrala Editorială
Miroiu Rodica	I.C.R.I.S.I.
Miscoci Valeriu	C.C.S.I.T.E.H. Reșița
Mișan Dumitru	M.E.N.
Mitrache Ștefan	M.E.N.
Mitrea Ion	Ministerul Minelor
Mitrofan Nicolae	M.M.O.S.
Mitu Eugen	I.O.B. Baș
Mocanu Ionel	S.N. Galați
Mocuța Traian	I.C.P.P.G. Cimpina
Mogoș Dan	Ministerul Finanțelor
Mogoșanu Dumitru	M.I.L.
Moise Petre	I.M. Slatina
Moldovan Cristian	I.I.T.P.I.C.
Moldovanu Ion	IPROMET
Moldoveanu M.	Ministerul Finanțelor
Molițescu Gheorghe	M.E.E.
Molnar Iosif	I.M. Tg. Secuiesc
Molnar Maria	I.E. Națională
Morar Stela	I.I.T.P.I.C.
Morcovici Mișu	I.C.C.F. București
Moș Ion	C.C.S.I.T.V. Arad
Moșoiu Valeriu	Banca Națională
Moșoiu Dorina	Ministerul Finanțelor
Moșteanu Tatiana	A.S.E.
Mozeș Jeronu	Centrala Cimentului
Munteanu C.	I.E.M.
Munteanu Constantin	I.M. Mediaș
Munteanu Ion	Industrialexport
Munteanu Samoilă	C.N.S.
Munteanu Traian	C.N.S.
Munteanu Viorel	I.C.P.P.A.M. Galați
Muntenescu Andrei	M.E.N.
Murea Victor *	Ministerul Petrolului
Murgescu Constantin	UCECOM
Muscă Gavril	I.E.C.B.
Mustăța Constantin	M.M.O.S.
Mușuleț Alexandru	I. Pompe Aversa
Nahorniak Corneliu	I.M.G.B.

Numele și prenumele	Locul de muncă
Nanca Marius	I. Timpuri Noi București
Nanu Radu	I. Calculatoare Electronice
Nărculescu Angela	I.C.C.F. — C.C.N. Brașov
Năstase Dumitru	B.R.C.E.
Năstase Victor	M.E.N.
Navrat Cornel	Ministerul Construcțiilor
Navrea Stelian	C.I.C.M. București
Nazarenco Maria	I.C. Textila
Neacșu Adrian	M.M.O.S.
Neagu Tudorache	Ministerul Sănătății
Neațu Cornel	UCECOM
Necșulescu Ion	B.R.C.E.
Necula Stelian	M.I.C.M.
Nedelcu Ion	I.C.E.M.
Nedelcu Victor	C.I.V.M.R.
Nedelescu Petre	IPROLAM
Negip Lazăr	Ministerul Culturii
Negrea Radu	B.R.C.E.
Negreanu Gheorghe	C.Ch. V. Călugărească
Negru Gheorghe	C.C.S.I.T.P.V. București
Negulescu Ion	Ministerul Transporturilor
Neguș Constantin	M.E.E. — D.T.P.M.
Nelepce Grigore	F.E.A. București
Nica Iona	C.I.I.Ch. Craiova
Nica Sabin	Institutul Agronomic București
Nichita Paul	Centrala Industriei Tutunului
Nicoară Dumitru	C.P.L.
Nicoară Gabriela	C.I.C.L.D. București
Nicolae Ana	M.I.U.
Nicolae Constantin	UCECOM
Nicolae Ștefan *	M.A.I.A.
Nicolae Tudor	I. „1 Mai”, Ploiești
Nicolae Valentin	A.S.E.
Nicolaescu Gabriel	I.I.T.P.I.C.
Nicolau Sebastian	Ministerul Sănătății
Nicolescu Aurel	I.A.A.R.O.
Nicolescu Ovidiu	A.S.E.
Nicu Valeriu	I.M. Vaslui
Niculescu Adriana	C.I.C. București
Niculescu Emil	M.C.I.
Niculescu Gheorghe	UCECOM
Niculescu Leon	C.I.A. Pitești
Niczuly Ignacz	Primăria județului Covasna
Nistoran Gheorghe	Ministerul Finanțelor
Nistorescu N.	I.E.M.
Nișulescu Ileana	I.E. Națională

Numele și prenumele	Locul de muncă
Niță Eleodor	IPROLAM
Niță Ion	I.C.E.Te.
Niță Nicolae	M.M.O.S.
Nițescu Vasile	UCECOM
Nițu Ana	M.E.N.
Nițu Anton	M.E.N.
Nițulescu Dan	S.N. Giurgiu
Novițchi Elena	M.E.N.
Novolan Traian	I. Frigidere
Oană Emanoil	M.I.L.
Olaru D.	G.I.P.E.S.U.P.S.
Olaru Ilie	Rafinăria „Vega”, Ploiești
Oltean Ioan	„Electromureș”, Tg. Mureș
Olteanu Alexandru	Banca de Investiții
Olteanu Bujor	I.C.I.T.P.R.
Olteanu Vasile	M.E.N.
Onu Grigore	M.E.N.
Opincaru Radu	M.E.E. — D.T.P.M.
Oprea Călin	A.S.E.
Oprea Dumitru	C.I.L. București
Oprea Gheorghe	Ministerul Finanțelor
Oprea Petre	M.E.N.
Oprean Tincuța	M.A.I.A.
Oprescu Stelian	I.T.S.I.T.E.E.
Osipov Horea	C.I.A. Pitești
Oșelea Toma	C.I.T.A.M.A.
Pacea Vasile	Primăria județului Constanța
Pachiu Victor	C.I.V.M.R.
Păcurar Nicolae	C.S. Hunedoara
Păcuraru Ion	C.Ch. Victoria
Păduraru Lucia	M.E.N.
Palade Doru	I.C.E.F.I.N.
Pană Constantin	M.C.I.
Panaite Mircea	M.E.N.
Panaiteescu Constantin	I.C.R.I.S.I.
Panaiteescu Elena	I.C.R.I.S.I.
Pănculescu Petre	C.I.C.M. București
Pantelică Ion	M.E.N.
Papadopol Mircea	M.A.I.A.
Parașcan Onofrei	I.M. Iași
Paraschiv Remus	I.C.S.I.T. — C.M.R.
Părăușanu Victor	A.S.E.
Partenie Octavian **	M.E.N.
Pasat Gheorghe	I.C.P.C.M.P. București
Pascu Nicolae	C.M.C.
Pasti Vladimir	I.C.C.V.
Pațachi Radu	I.E.Ag. (I.N.C.E.)
Pătan Ion *	Ministerul Finanțelor
Pătrînichi Elena	C.C.F.A. Brăila

Numele și prenumele	Locul de muncă	Numele și prenumele	Locul de muncă
Păuțu Vlad	I.I.C.P.C.M.P. București	Popa Dorel	C.I.I.Ch. Tg. Mureș
Păușescu Vasile	A.S.E.	Popa Doru	I.P.I.U.
Pavel Gheorghe	Primăria județului Prahova	Popa Georgeta	C.Ch. Tîrnăveni
Pavel Ion	C.U.G. Iași	Popa Ion	C.I.E.S.
Pavlovici Radu	I.P.R.O.L.A.M.	Popa Mihai	Ministerul Finanțelor
Peca Marcel	I.R. Brașov	Popa Oliviu	C.I.I.Ch. Craiova
Pece Elena	UCECOM	Popa Sever	M.I.C.M.
Pencea Leonard	I.C.E.M.	Popescu Constantin *	M.I.U.
Penescu Elena	Ministerul Geologiei	Popescu Cornel	C.E.L.
Percec Odorel	Ministerul Sănătății	Popescu Cornel	UCECOM
Pert Steliana	I.E. Națională	Popescu Cristian	M.E.N.
Pescariu Dan	B.R.C.E.	Popescu Dragoș	M.E.N.
Petcu Constantin	M.I.L.	Popescu Dumitru	M.E.N.
Petl Helmut	I.V. Drobeta Tr.-Severin	Popescu Emilian	I.C.C.V.
Petre Constantin	M.E.N.	Popescu Gabriel	M.E.E. — D.G.P.E.E.T.
Petrea Marian	M.I.Ch.P.	Popescu Gheorghe	Banca de Investiții
Petreanu Cornelia	I.F.P.P.V.	Popescu Ioan Andrei	I.C.C.V.
Petreanu Nicolae	C.N.S.	Popescu Ion	C.E.L.
Petreanu Radu	UCECOM	Popescu Ion	I. Vagoane Caracal
Petrescu Alexandru	M.I.C.M.	Popescu Maria	M.E.N.
Petrescu Andrei	Centrala Industriei Laptelui	Popescu Marin	I.E.Ag. (I.N.C.E.)
Petrescu Mioara	I.P.C. „Miraj”, București	Popescu Mihai	M.C.I.
Petrescu Ștefan	C.I.N.	Popescu Nicolae	M.M.O.S.
Petru Pepelea **	C.N.S.	Popescu Ovidiu	Institutul de Chimie Alimentară
Pilat Vasile	I.E. Națională	Popescu Paul	Industrialexport
Pintilie Stelian *	M.P.Tc.	Popescu Petre	Ministerul Geologiei
Pintilie Andrei	M.I.C.M.	Popescu Petre	M.I.L.
Pintilie C-tin	A.S.E.	Popescu Richard	M.E.N.
Pirjol Mircea	M.E.N.	Popescu Titus	Banca Națională
Pirvu Gheorghe	I.C.E.M.	Popescu Vasile	Centrala Transport Auto
Pirvu Iuliana	C.P.L.	Popescu Victor	S.N. Drobeta- Tr. Severin
Pirvu Virgil	Ministerul Finanțelor	Popovici Lazăr	M.C.I.
Pisică Roman	Banca Națională	Porfireanu Dan	I.P.R.O.L.A.M.
Platan Vasile	Centrala Industriei Zahărului	Porumbel Ion	I.U.M. Buzău
Plugariu Lenuța	Centrala Cimentului	Possler Ladislau	A.S.E.
Podasca Dana	I.C.P.I.L.	Postelnicu Mircea	M.E.N.
Poenaru Maria	I.E. Națională	Postolache Vasile	Primăria județului Argeș
Pogăceanu Ștefan	Primăria județului Brașov	Preda Nicolae	Ministerul Geologiei
Pop Napoleon **	C.I.D.E.	Predescu Elîodor	M.E.N.
Pop Teofil **	Ministerul Justiției	Predescu Laurenția	M.E.N.
Popa Adrian	Primăria județului Brăila	Prefiț Doina	UCECOM
Popa Alexandru	I. Electroprecizia Săcele	Prejmereanu Ion	C.I.L.D. București
Popa Augustin	I.C.P.P.G. Cîmpina	Pricălan Ion	I.C.M. Bocșa
Popa Cristian	C.Ch. Victoria	Pricop Mihai	A.S.E.
Popa Doina	M.E.N.	Prisăcaru Corneliu	C.N.S.
		Prisăcaru Valentin	Ministerul Justiției
		Prisecaru Ion	I.P.R.O.M.E.T.
		Prisecaru P.	I.E.M.
		Proca Constantin	UCECOM

Numele și prenumele	Locul de muncă	Numele și prenumele	Locul de muncă
Pumnea Constantin	A.S.E.	Samoilescu Silviu	C.S. Hunedoara
Puwak Hildegard	I.C.C.V.	Sandru Constantin	I.U.M.P.F. Tg. Jiu
Racoviță Constantin	I. Timpuri Noi București	Sandru Dumitru	C.N.S.
Radocea Alexandru	C.N.S.	Sandu Florentin	C.S. Galați
Radu Constantin	M.E.N.	Sandu Steliana	I.E. Națională
Radu Gelu	I.C.E.M.	Săndulescu Ion	M.C.E.
Radu Gheorghe	M.I.U.	Săndulescu Nicolae	Ministerul Finanțelor
Radu Ion Ilie	IPROLAM	Săndulescu Valeria	C.C. Coloranți ICECHIM
Radu Lucian	Întrep. „23 August”	Santa Gheorghe	C.I.V.M.R.
Radu Mircea	C.S. Călărași	Saramet Aurel	Ministerul Finanțelor
Radu Șerban	C.C.P.A.L.V. București	Sarotlaș Constantin	I.C.S.I.T.A.
Răducanu Viorica	I.C.R.I.S.I.T.	Sava Sorica	I.E. Națională
Rădulescu Astridel	I.E.N.	Șovăială Nicolae	C.I.T.A.M.A. Brașov
Rădulescu Octavian	I.E.M.	Savaniu Ion	UCECOM
Răduț Constantin	I.C.S.I.T.A. Pitești	Savu Dumitru	M.C. — D.I.M.C.I.
Raicu Dumitru	Centrala Industr. Cărnii	Săvulescu Victor	I.P.C.U.P.
Rață Petre	I.P.C.U.P.	Sbârcea Constantin	M.E.N.
Răuță Cornel	Institutul de Cercetări Pedologice	Scarlat Ștefan	C.N.S.
Restea Nicolae	S.N. Tulcea	Scăunaș Marian	C.S. Reșița
Rimbu Ion *	M.I.L.	Sceuşan Emil	I. Electromagnetica
Ristea Lucia	Institutul de Cercetări Comerciale	Schwartz Paul	I.C.S.I.T. — C.M.R.
Ristea Mihai	A.S.E.	Scocan Nicolae	I.R. Suceava
Rizescu Corneliu	M.I.M.D.T.D.	Scorțan Gheorghe	I.C.C.V.
Robu Constantin	C.C.P.A.L.V.	Scorțan Nicolae	Ministerul Sănătății
Rodeanu Tiberiu	I.A.M.N.	Scorțanu Victor	I.L.T. Galați
Rodinciuc George	Ministerul Finanțelor	Scorțea Constantin	M.I.M. — D.I.R.
Rohan Mihai	Centrala Cimentului	Scorțeanu Mihai	I. Vagoane Arad
Roșca Bujor	I.P.R. Brașov	Scrieciu Florea	M.A.I.A.
Roșca Bujor	M.E.N.	Scripat Vasile	M. Minelor
Roșca Ioan	A.S.E.	Scutaru Cornelia	I.E.Ag. (I.N.C.E.)
Roșca Marina	M.I.E.E.	Sebe O.	ICECHIM
Roșoiu Petre	I.M.N. Constanța	Sederiaș Constantin	M.I.E.E.
Roșu Ana	M.E.N.	Seltan Gheorghe	I.C.S.F. București
Roșu C.	I.C.M. Caransebeș	Sendroiu Constantin	M.I.U.
Roșu Emil	Primăria județului Hunedoara	Șerb Ioan	C.I.M.I.C.
Roșu Ioana	I.I.T.P.I.C.	Șerban Sever	M.E.E. — D.G.P.E.E.T.
Rotaru Doina	M.E.N.	Seuleanu Aurel	M.E.N.
Rotaru Ion	Primăria județului Iași	Severin Adrian	C.I.P.P.C.I.
Rotaru Petre	M.E.N.	Sfințescu Dorel	M.M.O.S.
Rotaru Vintilă	M.A.I.A.	Sima Apostol	I.S.P.E.
Rotman Nicolae	Banca Națională	Sima Constantin	I. „Electroputere” Craiova
Rușinaru Ion	B.A.I.A.	Simionchi Victor	M.E.N.
Rusu Gheorghe	Primăria județului Maramureș	Simion Ion	C.I.B. București
Rusu Rodica	I.Ch. Mărășești	Simion Marton	I.R. Alexandria
Russu Corneliu	I.C.R.I.S.I.	Simionescu Nicolae	M.E.N.
Sabău Adrian	S.N. Constanța	Simionescu Traian	A.S.A.S.
Saganai Refet	C.N.S.	Sin Ioan	M.I.U.
Saganai Rodica	U.C.E.C.O.M.	Singhel Vasile	Centrala viei și vinului
		Sîmpetru Mihai	I.E.Ag. (I.N.C.E.)
		Sîrbu Aurelia	

Numele și prenumele	Locul de muncă
Sirbu Sanda	M.I.L.
Sireanu Vladimír	M.I.M.
Smaranda Mihail	M.E.N.
Smărândescu Nicolae	Ministerul Finanțelor
Soare Costică	Ministerul Minelor
Soare Ion	I.F.P.P.V.
Socol Sebastian	I.C. P.P.G. Cimpina
Socoleanu Nicolae	M.I.C.M.
Solomonescu Gheorghe	I.C.U.P.I.U.
Sorescu Adriana	M.I.E.E.
Sorin Ștefan	I.M. Cimpina
Spătărelu Constantin	M.I.L.
Spătaru Liviu	Primăria județului Caraș Severin
Spirea Emil	I.C.P.T.T.
Spuderca Mircea	C.N.S.
Spurcăciul Iuliana	C.I.S.C.F.
Stadoleanu Mircea	I.C.P.I.
Staicu Ion	C.F.S. Iași
Staicu Sorin	Institutul Pesticide
Stan Nicolae	C.I.V.M.R.
Stanca Dumitru	M.E.N.
Stanca Gheorghe	M.E.N.
Stanciu Laura	M.E.N.
Stanciu Valerius	M.I.E.E.
Stănciulescu Gabriela	A.S.E.
Stancu Ion	A.S.E.
Stancu Ștefan	M.C.E.
Stănel Ghencea	B.A.I.A.
Stănescu Ion	A.S.E.
Stănilă Ion	C.I.C. Slobozia
State Niculae	M.I.E.E.
Ștefan Ion	M.E.N.
Ștefan Marin	C.U.P.S.
Ștefan Mircea	C.P.L.
Ștefan Pelinel	M.E.N.
Ștefănescu Brîndușa	A.S.E.
Ștefanov Nichita	M.E.N.
Ștefanovici Teodor	C.I.M.
Stere Virgil	C.I.M.U.
Știube Ion	Primăria județului Bihor
Stoenescu Alexandru	IPROLAM
Stoenescu Dumitru	C.M.C.I. București
Stoica Adrian	C.I.E.A.
Stoica Aurel *	M.I.C.M.
Stoica Cornel	C.I.A. Pitești
Stoica Dan	C.I.P.C. București
Stoica Gheorghe	M.E.N.
Stoica Lia	M.E.N.
Stoica Marian	Primăria județului Ialomița
Stoica Mircea	A.S.E.

Numele și prenumele	Locul de muncă
Stoica Nicu	M.E.N.
Stoica Paula	C.I.P.C.I.
Stoica Romeo	I.Ch. Copșa Mică
Stoicescu Constantin	M.M.O.S.
Stolojan Teodor *	Ministerul Finanțelor
Stretean Stela	Primăria județului Sibiu
Stroe Constantin	I.A. Pitești
Stroe Gheorghe	Banca Națională
Stroe Elena	M.E.N.
Strungă Valeriu	I.P.C.U.P. Ploiești
Stupariu Marius	M.E.N.
Suceveanu Gheorghe	I.C.E.M.
Suhan Adina	Primăria județului Vaslui
Surdu Victor	M.A.I.A.
Suța Nicolae	A.S.E.
Szabo Andrei	I.C.E.M.
Szabo Francisc	I.P.E.
Taga Gheorghe	C.I.U.P.
Talabur Ion	A.S.E.
Tănase Adrian	M.I.U.
Tănase Florin	C.I.R.O.A.
Tănase Florina	I.P.E.
Tănase Gheorghe	Centrala Mecanică de Transport Rulant
Tănase Mihai	M.E.N.
Tănase Nicolae	Primăria județului Buzău
Tănăsescu Florin	I.C.P.E.
Tănăsescu Sorin	I.E. Națională
Tane Virgil	M.E.N.
Teculescu Constantin	B.R.C.E.
Tenea Mihail	M.E.N.
Tenea Ștefan	Primăria județului Galați
Teodorescu Adela	I.I.T.P.I.C.
Teodorescu Anda	Ministerul Sănătății
Teodorescu George	M.A.I.A.
Teodorescu Șerban	M.E.N.
Teodoru Jan	C.I.C. Bacău
Teodoru Paul	M.E.N.
Teoreanu Petre	IPROMET
Țepeluș Constantin	M.M.O.S.
Țigănescu Eugen	A.S.E.
Timiș Viorel	Primăria județului Bistrița-Năsăud
Timplaru Ion	Primăria județului Dolj
Timpoc Dinu	C.I.S.F. Săvinești
Tintu Dumitru	M.E.N.
Tipu Ion	M.A.I.A.
Titircă R.	I.E.M.
Toader Felicia	I.C.P.E.A.R. București

Numele și prenumele	Locul de muncă
Toader Ioan	M.E.N.
Todan Mariana	M.E.N.
Todoreanu Corneliu	I.I.T.P.I.C.
Togan Dorina	I.C.P.T.S.C.F.
Toma Florin	C.I.T.A.M.A.
Toma Vasile	M.E.N.
Toma Victoria	M.E.N.
Tomaș Ladislau	C.C.P.A.L.V. „Azur“ Timișoara
Tomescu Petre	CENTROCOOP
Tomoșoiu Călin	M.E.N.
Topciu Constantin	A.S.E.
Toth Zoltan	I. „Sinteza“ Oradea
Tovissi Ludovic	A.S.E.
Traian Grigore	C.I.M.F.
Trăistaru Teodor	C.I.F.F.A. Brăila
Trandafir Gheorghe	I.P.I.U.
Trestioreanu C-tin	I.R.G. Ploiești
Trifan Alexandru	C.C. Făgăraș
Tronac Maria	M.E.N.
Tudor Liviu	I.C.P.U.P.S.
Tudora Vladimir	M.E.N.
Tudorache Dumitru	I.E.Ag. (I.N.C.E.)
Tudoran Liviu	M.A.I.A.
Tudose Constantin	M.C.I.
Tudose Gabriela	M.E.N.
Turtureanu Mircea	I.I.T.P.I.C.
Turturică Ion	M.E.N.
Turturoiu Nicolae	I. Autoturisme Pitești
Tuță Georgeta	M.E.N.
Udrea Vasile	C.I.C. Tg.-Mureș
Ulmamei Mircea	M.E.N.
Urdea Decebal	Banca Națională
Ursachi Ion	A.S.E.
Urse Laureana	I.C.C.V.
Văcărel Iulian **	A.S.E.
Văcăroiu Nicolae **	M.E.N.
Vainer Aurel	Institutul de Cerce- tări Comerciale
Vâlceanu Grigore	I.E. Naționale
Vâlcu Gheorghe	Ministerul Finanțelor
Varit Constantin	Banca Națională

Numele și prenumele	Locul de muncă
Varnitschi Agneta	Centrala ROMANIAFILM
Vasile Rodica	I.C.P.I.L.A.
Vasilescu Ion	A.S.E.
Vasilescu Tiberiu	I.C.S.I.T.M.U.
Vasiliu Alexe	Ș.N. Brăila
Vasiu Nicolae	M.E.N.
Vătășescu Anton *	M.I.E.E.
Vența Valeriu	Banca Națională
Vetrineanu Ioan	CENTROCOOP
Virgolici Romeo	I.C.S.I.T.E.E.
Virtej Grigore	C.I.P.A. Rm.-Vilcea
Viță Bogdan	I.R. Birlad
Vladislav Viorel	Primăria județului Timiș
Vlășceanu Ilie	M.E.N.
Vodă Horațiu	C.S. Reșița
Voicilă Angela	M.I.E.E.
Voicu Filip Grigoraș	UCECOM
Voicu Lucian	C.I.P.C. București
Voicu Nicolae	Banca Națională
Voicu Nicolae	I.A.A.R.O.
Voiculeț Nicolae	B.R.C.E.
Voinea Ion	I.M. Sibiu
Voinea S.	I.C.P.I.L.
Voloșeniuc Vasile	B.R.C.E.
Vrinceanu Radu	I.C.C.V.
Vulcu Mircea	M.E.N.
Wlezek Camil	M.E.E. — D.T.P.M.
Zabunov Andrei	ICEMENERG
Zaharescu Tănase	M.I.Ch.P.
Zaharia Octavian	A.S.E.
Zaharie Dorin	A.S.E.
Zaman Gheorghe **	I.E. Națională
Zamfir Cătălin **	I.C.C.V.
Zamfir Laurențiu	M.I.M. — D.T.D.
Zărnescu Iulian	Ministerul Construcțiilor
Zăvoianu Gheorghe	I.C.P.I.L.
Zgorcea Ion	Primăria județului Teleorman
Zgorcea V.	M.I.C.M.
Zirnovanu A.	I.C.P.I.L.
Zoican Ion	M.A.I.A.
Zorlețan Tiberiu	A.S.E.

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIEȚII
CENTRUL DE INFORMARE ȘI DOCUMENTARE
PENTRU POLITICI SOCIALE ȘI CALITATEA VIEȚII
Calea 13 Septembrie nr. 13, sector V București

* Membru al Comisiei Guvernamentale

** A luat parte la redactarea studiilor de sinteză